

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Górniczej

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE NADZOROWANEGO TERENU W 2024 ROKU /POWIAT BĘDZIŃSKI/

***Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Dąbrowie Górniczej
Marzanna Kuc***

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY	4
Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych	4
Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi	16
Szczepienia ochronne	16
Realizacja szczepień ochronnych w 2024 r.	17
Niepożądane odczyny poszczepienne	18
Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych	18
II. PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	20
Szpitale	20
Pozostałe podmioty lecznicze	22
Podmioty lecznicze funkcjonujące jako praktyki zawodowe	23
III. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI	23
IV. STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	29
Jakość zdrowotna wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	29
Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji	35
Obiekty użyteczności publicznej	36
V. OBIEKTY NAUCZANIA I WYCHOWANIA	39
VI. WARUNKI PRACY W ZAKŁADACH PRACY	44
VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	48
VIII. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO - ZDROWOTNA	53

WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie kompleksowej informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu będzińskiego w 2024 roku.

Jednocześnie mam nadzieję, że raport przyczyni się do lepszego poznania działań, jakie Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje na rzecz zdrowia publicznego mieszkańców powiatu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dąbrowie Górniczej realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej.

W 2024 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej na terenie powiatu będzińskiego znajdowało się ogółem 2436 obiekty. W ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 2212 kontroli/wizytacji oraz wydano 596 decyzji merytorycznych. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 63 mandaty na kwotę 15 900 zł.

I. NADZÓR EPIDEMIOLOGICZNY

Sekcja Epidemiologii prowadzi działalność polegającą na:

- a) sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych;
- b) wykonywaniu czynności kontrolnych w podmiotach leczniczych;
- c) dokonywaniu analiz i ocen epidemiologicznych;
- d) podejmowaniu działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych;
- e) współpracy z innymi instytucjami działającymi w obszarze zdrowia publicznego w celu wymiany informacji dotyczących działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych
- f) sprawowaniu nadzoru nad wykonawstwem szczepień ochronnych w placówkach POZ i oddziałach noworodkowych
- g) dystrybucji preparatów szczepionkowych do realizacji programu Szczepień Ochronnych

Ocena sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych

Bieżącemu i systematycznemu zbieraniu oraz analizowaniu przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Dąbrowie Górniczej danych o zachorowaniach podlega sumarycznie ponad 50 zakażeń i chorób zakaźnych. Wśród nich są zarówno choroby powszechnie występujące w populacji (np. grypa, biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe, zatrucia pokarmowe), choroby zakaźne wieku dziecięcego, którym można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia (np. świnka, odra), choroby wektorowe (np. borelioza) oraz jednostki, które - mimo iż nie występują na terenie naszego kraju - podlegają ścisłemu monitorowaniu ze względu na poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego (cholera, gorączki krwotoczne etc.).

Zgodnie z przepisami ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, lekarz, który podejrzewa lub rozpoznaje zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia tego faktu inspektorowi sanitarnemu. Analogiczny obowiązek spoczywa na diagnostach laboratoryjnych i innych osobach uprawnionych do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej w zakresie raportowania wyników badań w kierunku czynników chorobotwórczych.

Częstość występowania zakażeń i chorób zakaźnych w roku sprawozdawczym oceniono obliczając współczynniki zapadalności (zachorowalności) w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Wartości współczynnika obliczono na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego o liczbie ludności zamieszkującej na terenie miasta Dąbrowa Górnicza wg stanu na dzień 31.12.2024 r.

Choroby zakaźne - sytuacja epidemiologiczna

Choroby zakaźne to choroby wywołane przez drobnoustroje (bakterie, wirusy, grzyby), toksyczne produkty, a także przez pasożyty lub inne biologiczne czynniki chorobotwórcze, które ze względu na charakter i sposób szerzenia stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W 2024 roku na terenie powiatu będzińskiego, w porównaniu do roku poprzedniego, odnotowano **spadek zachorowań** na:

- giardiozę (lambliozę),
- ospę wietrzną,

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

- nowo wykryte zakażenia HIV,
- świnkę,
- zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19).

Natomiast **wzrost zachorowań** odnotowano w następujących jednostkach chorobowych:

- salmonellozę,
- wirusowe zakażenia jelitowe,
- biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,
- krztusiec,
- płonicę,
- rzeżączkę,
- inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie,
- Borelioza z Lyme (w tym neuroborelioza),
- wirusowe zapalenie wątroby typ A,
- choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna,
- choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*, inwazyjna,
- grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego,
- zakażenia wywołane przez syncytialny wirus oddechowy, RSV

W związku z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. (Dz. U z 2023 poz. 3540), w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV), powyższe zakażenia zostały objęte przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W związku z powyższym w 2024 r. odnotowano **104** zakażenia wirusem RSV w tym **51** przypadków u dzieci do lat 2. Natomiast w roku 2023 zarejestrowano **24** zakażenia wirusem RSV w tym **11** u dzieci do lat 2.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania chorób zakaźnych na terenie powiatu w latach 2023-2024 przedstawiono w poniższej tabeli. Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto liczbę ludności w powiecie (wg GUS).

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Liczba zachorowań i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie będzińskim, lata 2023-2024

Rok			2023		2024	
Lp	Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań	zapadalność*	Liczba zachorowań	zapadalność*
1	Bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem, w tym	80	55,01	96	66,35
		Salmonelozy	18	12,38	30	20,73
		Clostridium difficile	53	36,44	56	38,70
		Escherichia coli	0	0	0	0
		Campylobacter	1	0,69	2	1,38
		Jersinioza	1	0,69	1	0,69
		Inne określone i nieokreślone	7	4,81	7	4,84
		Bakteryjne zatrucia pokarmowe	0	0	0	0
2	Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	71	68,76	97	67,04
		W tym u dzieci do lat 2	32	22	31	21,42
3	Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	Ogółem	77	52,94	130	89,85
		W tym u dzieci do lat 2	13	8,94	17	11,75
5	Ospa wietrzna		768	528,10	682	471,37
6	Świnka		10	6,88	4	2,76
7	Różyczka		0	0	0	0
8	Odra		0	0	1	0,69
9	Płonica		128	88,02	157	108,51
10	Krzusiec		1	0,69	91	62,89
11	Wirusowe zapalenia wątroby	Ogółem	34	23,38	37	25,57
		Typu A	2	1,38	4	2,76
		Typu B	19	13,06	19	13,13
		Typu C	13	8,94	14	9,68
		pozostałe	0	0	0	0
12	Gruźlica		30	20,63	32	22,12
13	Wirusowe zapalenie opon mózgowych		1	0,69	1	0,69
14	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych		0	0	0	0
15	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		1	0,69	1	0,69
16	Inwazyjna choroba meningokokowa		0	0	0	0
17	Inwazyjna choroba pneumokokowa		14	9,63	24	16,59
18	Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>		32	22,00	33	22,81
19	Róża		32	22	27	18,66
20	Borelioza		59	40,57	105	72,57
21	Lamblioza (Giardioza)		9	6,19	4	2,76
22	Szczepienia przeciwko wściekliznie		28	19,25	19	13,13
23	Nowo wykryte zakażenia HIV		8	5,50	4	2,76
24	Kiła i Rzeżączka		10	6,88	13	8,98

Choroby objęte obowiązkiem szczepień ochronnych

Udowodniono ponad wszelką wątpliwość, że szczepienia ochronne są bezpieczną i skuteczną metodą zapobiegania chorobom zakaźnym. Zaszczepienie wysokiego odsetka populacji przyczynia się nie tylko do znacznej redukcji zachorowalności, czego najlepszym dowodem są takie choroby, jak np. odra, poliomyelitis, WZW typu B i świnka, ale również do osiągnięcia odporności populacyjnej (stadnej), czyli pośredniej ochrony przed infekcją również dla osób, które ze względu na np. niedobory immunologiczne nie mogły zostać uodpornione. Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest w Polsce aż 13 chorób zakaźnych.

Odra

W roku sprawozdawczym, zarejestrowano **1** przypadek zachorowania na odrę. Do systemu nadzoru zgłoszono łącznie **2** przypadki podejrzeń, z których jeden przypadek został ostatecznie wykluczony na podstawie ujemnych wyników badań serologicznych wykonanych w ramach koordynowanego przez WHO Programu Eliminacji Odry i Różyczki. Dla porównania w roku 2023 nie zgłoszono przypadków podejrzeń zachorowań na odrę.

Różyczka

W roku 2024, podobnie jak w roku 2023 nie odnotowano zachorowań na różyczkę, jak również nie zgłoszono podejrzeń zachorowań powyższej jednostki

Ostre nagminne porażenie dziecięce i ostre porażenia wiotkie (OPW)

Od 35 lat poliomyelitis jest chorobą objętą globalną strategią całkowitej likwidacji (eradykacji), z kolei wobec odry i różyczki już od ponad dekady podejmowane są działania, zmierzające do eliminacji zachorowań. Mimo obserwowanej w roku sprawozdawczym korzystnej sytuacji epidemiologicznej w dalszym ciągu istnieje konieczność: stałego nadzoru nad tymi chorobami m.in. z uwagi na obserwowany ogólny trend spadkowy wyszczepialności oraz dążenia do wykonywania badań laboratoryjnych w każdym przypadku podejrzenia zachorowania.

W roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków OPW

Zapadalność na odrę, różyczkę i OPW w latach 2020-2024

Jednostka chorobowa	2020	2021	2022	2023	2024
Odra	0	0	0	0	1
Zapadalność	0,00	0,00	0,00	0,00	0,87
Różyczka	0	0	1	0	0
Zapadalność	0,00	0,00	0,69	0,00	0,00
OPW	0	0	2	0	0
Zapadalność	0,00	0,00	1,38	0,00	0,00

Inwazyjne zakażenia streptococcus pneumoniae

W roku 2024 zarejestrowano **24** przypadki zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową (9,63/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku poprzedniego (tj. 2023 r. zapadalność 9,63/100 tys.). Zachorowania przebiegały głównie pod postacią posocznicy (67% przypadków).

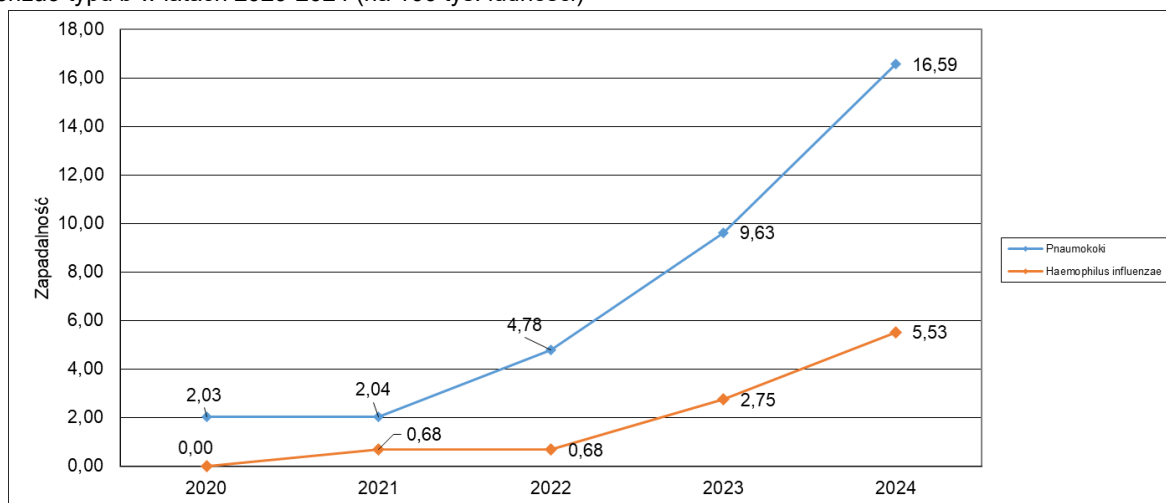
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W pozostałych przypadkach rozpoznano zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu (4,2%), oraz postać inną określoną i nieokreśloną (38%). Wszystkie przypadki były hospitalizowane. Odnotowano 4 zgony u osób dorosłych z powodu ww. jednostki chorobowej - ryc.1.

Inwazyjne zakażenia haemophilus influenzae typu b

W roku 2024 zarejestrowano 8 przypadków zakażeń o etiologii *Haemophilus influenzae* typu b, co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2023 (4 przypadki). Zachorowania przebiegały pod postacią posocznicy (1 przypadek) oraz innej określonej i nieokreślonej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae* (7 przypadków). Wszystkie przypadki były hospitalizowane - ryc.1.

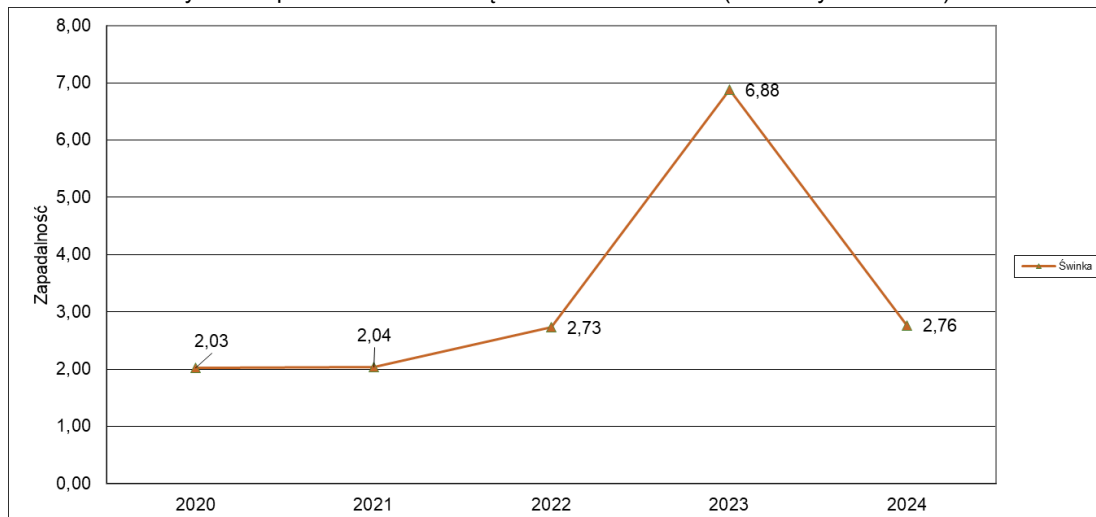
Ryc. 1. Zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową oraz inwazyjną chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* typu b w latach 2020-2024 (na 100 tys. ludności)

Nagminne zakażenie przyusznicy (świnka)

W porównaniu do 2023 r. odnotowano spadek zachorowań na świnkę tj. w 2023 r. zarejestrowano 10 przypadków (6,88/100 tys.), w 2024 r. 4 przypadki (2,76/100 tys.) - ryc. 2. Stwierdzone przypadki dotyczyły osób w przedziałach wiekowych: 5-9 lat - 2 przypadki, oraz 2 osoby powyżej 30 roku życia. Wszystkie stwierdzone zachorowania przebiegały łagodnie - nie wymagały hospitalizacji.

Ryc. 2. Zapadalność na świnkę w latach 2020-2024 (na 100 tys. ludności)

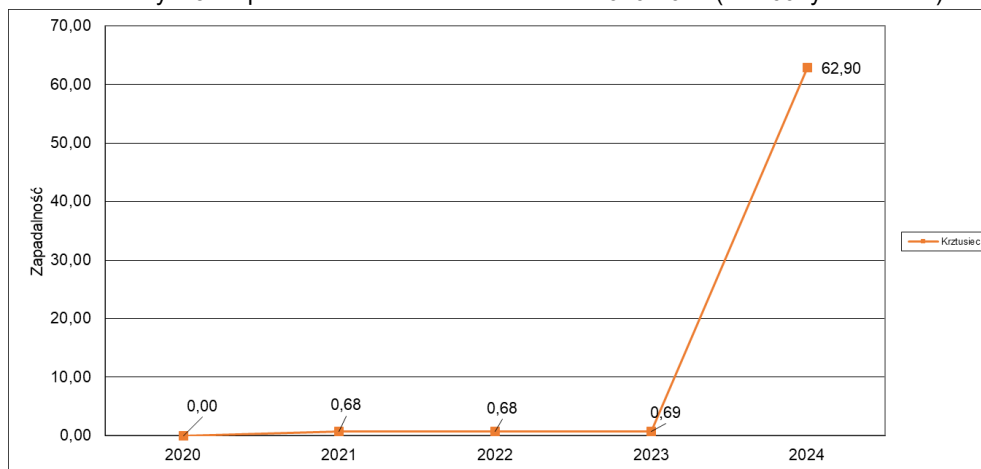
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Krztusiec

Krztusiec nadal pozostaje aktualnym problemem zdrowia publicznego, z uwagi na zmniejszającą się wraz z upływem czasu odporność poszczepienną. Warto pamiętać, że na krztusiec można zachorować w każdym wieku, nawet kilka razy w ciągu całego życia, a podstawowym rezerwuarem pałeczek krztuśca w populacji są głównie starsze grupy wiekowe. W celu utrzymania odporności osobom dorosłym zaleca się szczepienie przypominające co 10 lat.

W odniesieniu do 2023 roku, odnotowano znaczny wzrost zachorowań na krztusiec tj. w 2023 r. - 1 przypadek, 2024 r. - **91** przypadków - ryc.3.

Ryc. 3. Zapadalność na krztusiec w latach 2020-2024 (na 100 tys. ludności)

Krztusiec jest chorobą występującą na całym świecie, wykazująca tendencję do cyklicznych (co 3-5 lat) obserwowanych większych epidemii, mimo stosunkowo wysokiego poziomu zaszczepienia. Na spadek liczby zachorowań w poprzednich latach istotnie wpłynęła sytuacja związana z pandemią COVID-19.

Obecną sytuację epidemiologiczną dotyczącą zachorowań na krztusiec można przypisać kilku czynnikom:

- obecność osób niezaszczepionych lub niekompletnie zaszczepionych;
- słabnąca odporność populacyjna (z jednej strony przyczyną takiego stanu rzeczy są skutki ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 - stosowane rygorystyczne środki ochrony indywidualnej, izolacja społeczna, zwiększyły wrażliwość na inne patogeny co doprowadziło do obniżenia odporności populacyjnej);
- wzrost migracji ludności (zwiększona turystyka, kryzys migracyjny, konflikty zbrojne);
- mimo stosowania skutecznej szczepionki przeciwko krztuścowi nie daje ona odporności na całe życie, dlatego też starsze dzieci i dorośli są bardziej podatni na zachorowanie;
- zniesienie barier po pandemii COVID-19, ograniczenie noszenia masek, zniesienie dystansu społecznego, ułatwiło przenoszenie innych infekcji układu oddechowego.

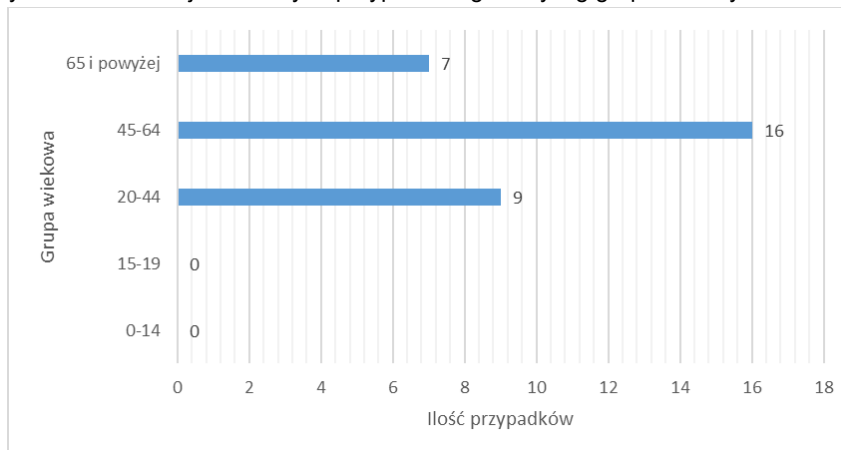
Gruźlica

W roku 2024 zarejestrowano **32** nowe zachorowania na gruźlicę (zapadalność 22,12/100 tys.) - ryc.6, nie otrzymano zgłoszeń dotyczących gruźlicy wielolekoopornej (MDR-TB3), tj. wywołanej przez prątki odporne jednocześnie na izoniazyd i rifampicynę. Odnotowano 3 zgony z powodu gruźlicy

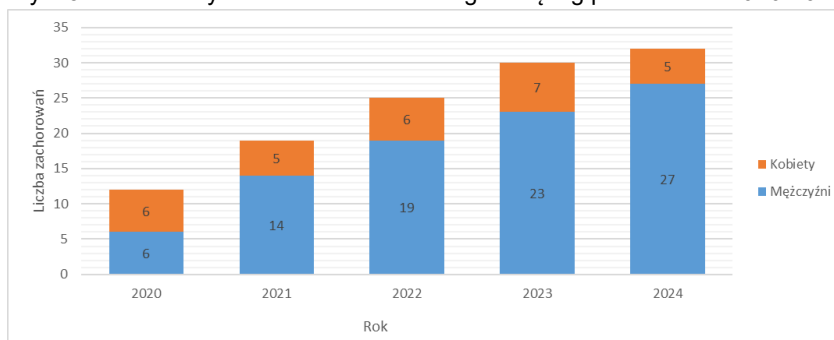
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

płuc. Dominującą postacią gruźlicy była gruźlica płucna. Zarejestrowane przypadki gruźlicy dotyczyły głównie osób w grupach wiekowych 20-44 lata oraz 45-64 lata - ryc. 4. W strukturze zachorowań według płci dominowali mężczyźni (84% ogółu zachorowań) - ryc. 5.

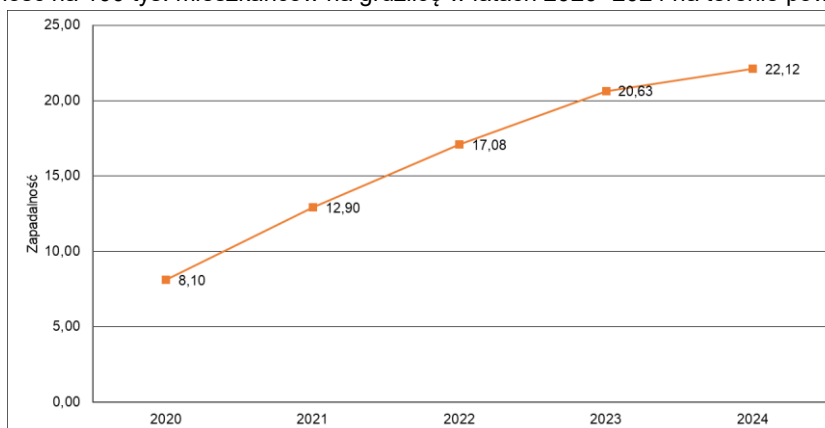
Ryc. 4 Liczba zarejestrowanych przypadków gruźlicy wg grup wiekowych w 2024 r.

Ryc. 5. Procentowy udział zachorowań na gruźlicę wg płci w latach 2020-2024

Ryc. 6. Zapadalność na 100 tys. mieszkańców na gruźlicę w latach 2020- 2024 na terenie powiatu będzińskiego.

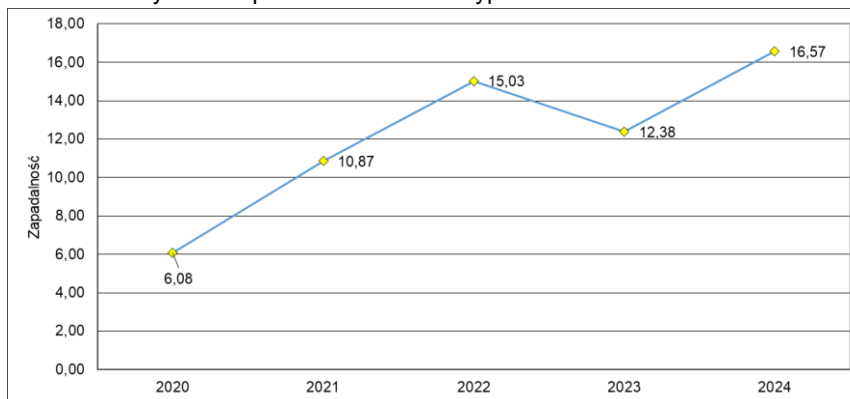
WZW typ B

Zachorowania rozpoznawane były najczęściej przypadkowo (np. podczas pobytu w szpitalu z powodu innej choroby), w postaci przewlekłej. Szczepienie przeciw WZW typu B od prawie 30 lat jest szczepieniem obowiązkowym u noworodków. Wszystkim osobom dotychczas nieuodpornionym, w szczególności osobom chorującym przewlekłe, przygotowującym się do zabiegów operacyjnych i kobietom planującym ciążę, zaleca się uzupełnienie tego szczepienia.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W roku 2024 zarejestrowano **19** przewlekłych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B (16,57/100 tys.), co stanowi niewielki wzrost zapadalności w porównaniu do roku 2023 (18 przypadków; 12,38/100 tys.) - ryc. 7. Stwierdzone przypadki przewlekłych zapaleń wątroby wywołanych zakażeniem HBV częściej występowały u mężczyzn niż u kobiet. Najwięcej przypadków zarejestrowano w grupie wiekowej 45-64 lata.

Ryc. 7 - Zapadalność na WZW typ B w latach 2020-2024

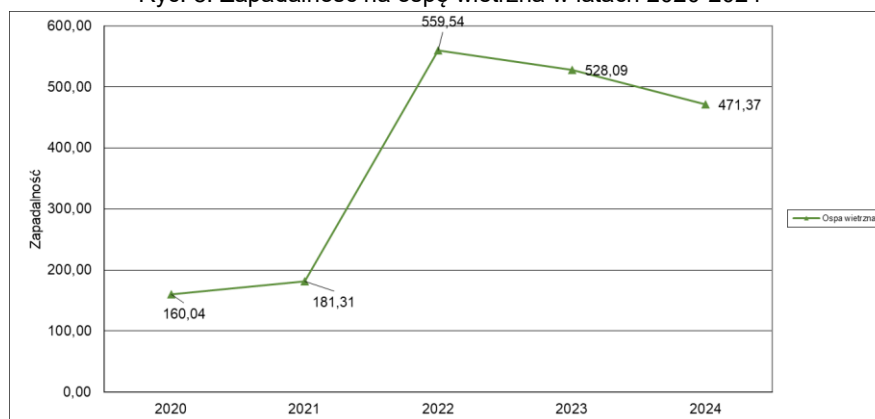

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest jedną z najczęściej stwierdzanych na terenie powiatu będzińskiego chorób zakaźnych wieku dziecięcego. Obowiązek szczepień ochronnych przeciw ospie wietrznej dotyczy dzieci do ukończenia 12 r.ż. z grup ryzyka ciężkiego przebiegu choroby oraz przebywających w żłobkach, klubach dziecięcych, rodzinnych domach dziecka, domach pomocy społecznej etc.

W roku 2024 zarejestrowano **682** zachorowania na ospę wietrzną (zapadalność 471,37/100 tys.), co stanowi spadek zachorowań w porównaniu do roku 2023 (**768** zachorowań; zapadalność 528,09/100 tys.) - ryc. 8. Największą liczbę zachorowań odnotowano w przedziałach wiekowych 5-9 lat (301 przypadków) oraz 1-4 lat (222 zachorowania).

Ryc. 8. Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2020-2024

Wścieklizna (i zapobieganie wściekliznie u ludzi)

Wścieklizna jest chorobą odzwierzęcą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia ochronne. Wszystkie osoby, które zgłaszają się do lekarza na skutek pokąsania przez zwierzę chore

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

lub podejrzane o zachorowanie na wściekliznę są poddawane profilaktyce poekspozycyjnej (szczepieniom).

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono zachorowań na wściekliznę u ludzi. W ramach prowadzonej działalności zapobiegawczej odnotowano łącznie **29** przypadków styczności i narażenia, z czego do profilaktyki poekspozycyjnej zakwalifikowano **19** osób (66% wszystkich pogryzień przez zwierzęta).

Szczepienia przeciw wściekliznie w roku 2024

Grupy wiekowe	Płeć		Miejsce narażenia		Kontakt ze zwierzęciem			
	M	K	Miasto	wieś	Kot	Pies	Lis	Inne zwierzę
0-19	1	1	2	0	1	1	0	0
≥20	6	11	13	4	5	10	1	1
Razem	7	12	15	4	6	11	1	1

Zakażenia i zatrucia pokarmowe

Czerwonka bakteryjna (shigella)

W roku 2024 odnotowano **1** przypadek shigellozy- czerwonki bakteryjnej. Przypadek ten dotyczył osoby dorosłej, podróżującej do Ameryki Południowej. Osoba ta nie została poddana hospitalizacji, z uwagi na łagodny przebieg zakażenia.

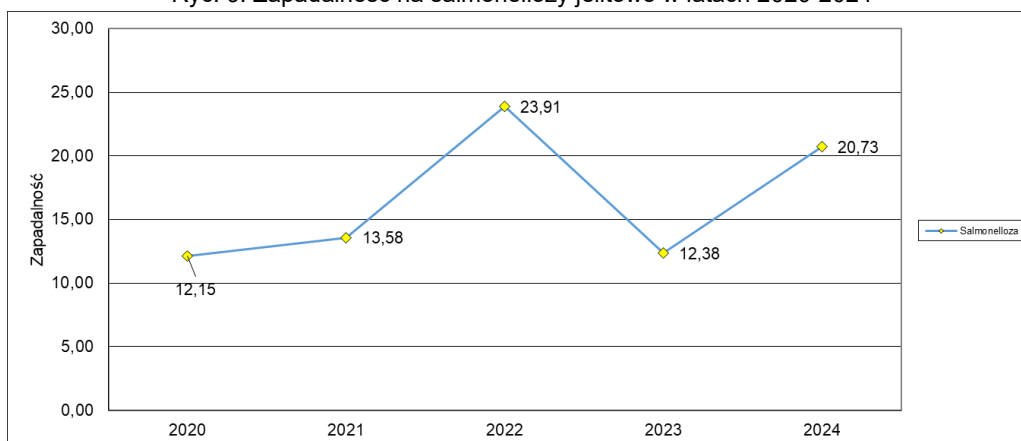
Dury brzuszne i rzekome

W roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków zachorowań na dur brzuszny i dury rzekome.

Salmonellozy jelitowe

W roku 2024 zarejestrowano **30** potwierdzonych przypadków zatruc wywołanych pałeczkami *Salmonella* (20,73/100 tys.). W porównaniu do roku 2023, w którym odnotowano **18** zachorowań (zapadalność 12,38/100 tys.) liczba zatruc wzrosła - Ryc. 9. Przeważały zatrucia wywołane serotypem *Salmonella enteritidis*. Hospitalizacji wymagało 18 osób (60%).

Ryc. 9. Zapadalność na salmonellozy jelitowe w latach 2020-2024

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typ A)

Polska jest zaliczana do krajów o niskiej endemiczności WZW typu A, która charakteryzuje się bardzo niską zapadalnością, a jednocześnie dużą podatnością populacji na zakażenie. Sprzyja to łatwemu szerzeniu się infekcji i może prowadzić do szybkich wzrostów zachorowań w krótkim czasie. Do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu A dochodzi najczęściej drogą fekalno-oralną poprzez zanieczyszczoną wodę i żywność.

W roku 2024 zarejestrowano **4** zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2023 (**2** przypadki).

Ogólna ilość zachorowań na WZW typu A w latach 2020-2024

ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość przypadków	0	0	1	2	4

Ogniska przenoszone drogą pokarmową

W przypadku chorób przenoszonych drogą pokarmową przez ognisko należy rozumieć wystąpienie, w określonych warunkach, zachorowania lub zakażenia u co najmniej 2 osób, spowodowanego tym samym czynnikiem etiologicznym, mającego ze sobą lub ze źródłem zakażenia powiązanie epidemiologiczne. W roku sprawozdawczym zarejestrowano **1** ognisko, co stanowi spadek w porównaniu do roku 2023 (zarejestrowano **3** ogniska). Czynnikiem etiologicznym stwierdzonego ogniska epidemicznego była *Giardia lamblia*

Liczba ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w latach 2020-2024

ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość ognisk	3	5	6	3	1

Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez bakterie

Kiła

W roku 2024 analogicznie do roku 2023, zarejestrowano **7** przypadków zachorowań na kiłę (4,84/100 tys.). Wszystkie przypadki zostały potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. W strukturze zachorowań według płci dominowali mężczyźni. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 20-44 lata.

Rzeżączka

W roku 2024 stwierdzono **6** przypadków rzeżączki (4,15/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2023 (**3** zachorowania; 2,06/100 tys.). Zachorowania dotyczyły głównie mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 20-44 lata.

Chlamydia

W roku 2024 odnotowano **5** przypadków chlamydioz (3,45/100 tys.), co stanowi wzrost zachorowań w porównaniu do 2023 r., gdzie odnotowano **3** przypadki (2,06/100 tys.). Zachorowania dotyczyły głównie mężczyzn. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej 20-44 lata.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Ogólna liczba przypadków chłamydioz, kiły i rzeżączki w latach 2020-2024

	Powiat będziński				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kiła	3	7	2	7	7
Zapadalność	2,03	4,75	1,37	4,81	4,84
Rzeżączka	0	0	1	3	6
Zapadalność	0,00	0,00	0,68	2,06	4,15
Chłamydie	0	0	3	3	5
Zapadalność	0,00	0,00	2,05	2,06	3,46

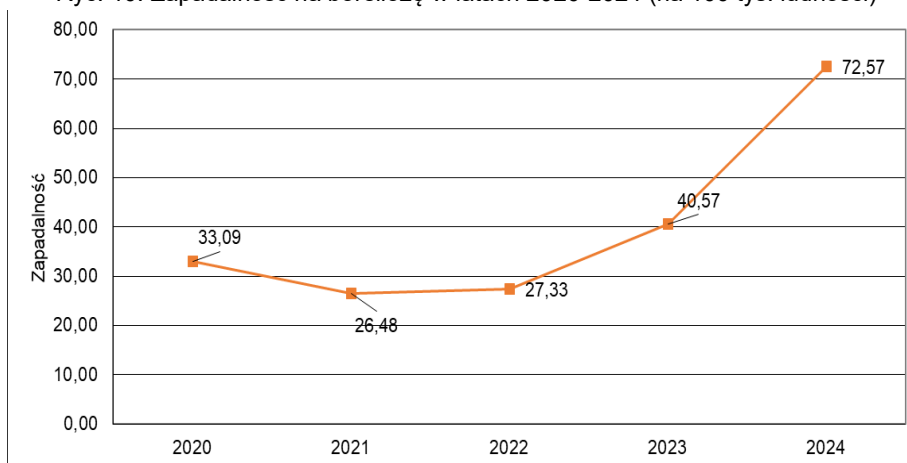
Pozostałe choroby infekcyjne

Borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu

Borelioza jest najczęstszą chorobą wektorową przenoszoną przez kleszcze. Na terenie powiatu będzińskiego obserwuje się stały wzrost zapadalności na tę jednostkę chorobową.

W roku 2024 zarejestrowano **105** zachorowań na boreliozę (72,57/100 tys.), co stanowi wzrost w porównaniu do roku 2023 (**59** przypadków; 40,57/100 tys.) - ryc. 10. Ze zgromadzonych danych wynika, że do ekspozycji na kleszcze dochodziło najczęściej w ogródkach przydomowych, działkowych oraz w lasach. W strukturze zachorowań przeważały kobiety i mieszkańcy miast.

Ryc. 10. Zapadalność na boreliozę w latach 2020-2024 (na 100 tys. ludności)

Inwazyjne zakażenia neisseria meningitidis

Jak wynika z danych epidemiologicznych za lata 2020-2024- infekcje dwóinką *Neisseria meningitidis*, wywołujące ciężkie zakażenia inwazyjne, nie występują na terenie powiatu będzińskiego. Każdy przypadek podejrzenia zakażenia meningokokowego jest wskazaniem do intensywnej antybiotykoterapii i natychmiastowego wdrożenia przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działań ograniczających ryzyko transmisji zakażenia. Kluczowe w tym zakresie jest jak najszybsze zidentyfikowanie osób z najbliższego otoczenia chorego i wdrożenie wobec nich chemioprophylaktyki.

W roku 2024 nie zarejestrowano przypadków zakażeń o etiologii *Neisseria meningitidis*.

Ospa mała

W związku z wybuchami lokalnych ognisk epidemicznych w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE/EOG), 31 maja 2022 r. ospa mała została objęta przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Dąbrowie Górniczej, nie odnotowano potwierdzonych przypadków zachorowań.

Grypa i infekcje grypopodobne

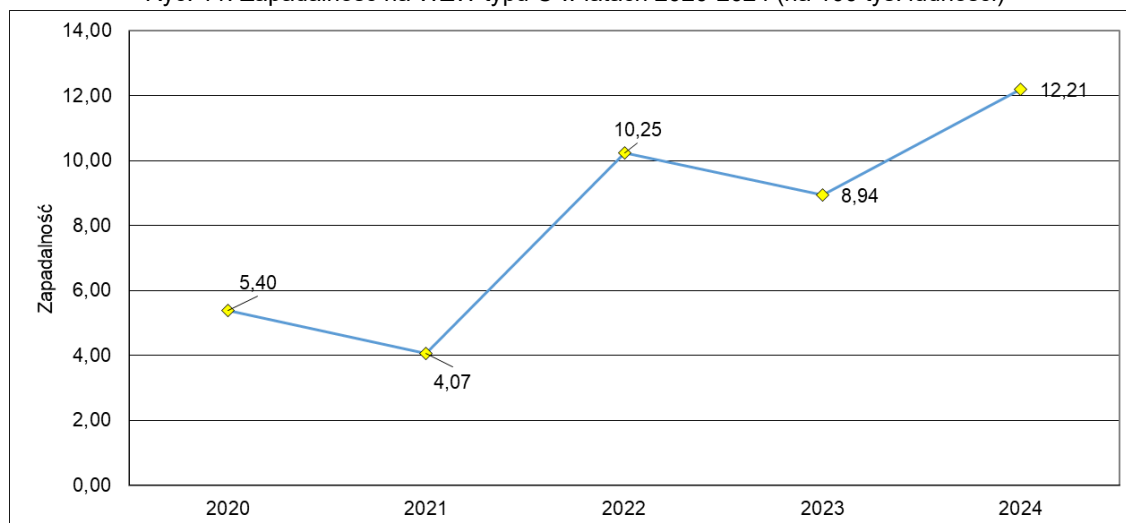
Zgłaszalność i rejestracja ww. jednostki chorobowej w 2024 roku różniła się od schematu obowiązującego w latach minionych. Powodem zmian była nowelizacja przepisów prawnych w ww. obszarze. Do lipca 2023 roku lekarze zgłaszali wszystkie przypadki zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne w oparciu o objawy kliniczne - niezależnie od wykonania u chorego testów diagnostycznych, potwierdzających zachorowanie. Po wprowadzeniu zmian do organów Inspekcji Sanitarnej zgłaszane są jedynie przypadki zachorowań potwierdzone szybkim testem antygenowym bądź testem molekularnym PCR. W poprzednim roku sprawozdawczym do lipca 2023 zgłoszono **2636** zachorowań grypopodobnych, natomiast od miesiąca sierpnia 2023 odnotowano **36** zachorowań potwierdzonych szybkim testem antygenowym.

W 2024 r. zgłoszono **971** zachorowań zdiagnozowanych szybkim testem antygenowym oraz **3** przypadki zachorowań na grypę potwierdzoną badaniem molekularnym (PCR). Spośród przebadanych w kierunku grypy pacjentów, **30** chorych wymagało hospitalizacji.

Wirusowe zapalenie wątroby typ C

W roku 2024 zarejestrowano **14** przewlekłych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (12,21/100 tys.), co stanowi niewielki wzrost w porównaniu do roku 2023, w którym odnotowano **13** przypadków (8,94/100 tys.) - ryc. 11. Zachorowania odnotowano w następujących grupach wiekowych: 20-44 lata - 3 przypadki, 45-64 lata - 8 przypadków oraz 65 lat i powyżej - 3 przypadki. Zachorowania częściej występowały u kobiet niż u mężczyzn.

Ryc. 11. Zapadalność na WZW typu C w latach 2020-2024 (na 100 tys. ludności)

COVID-19

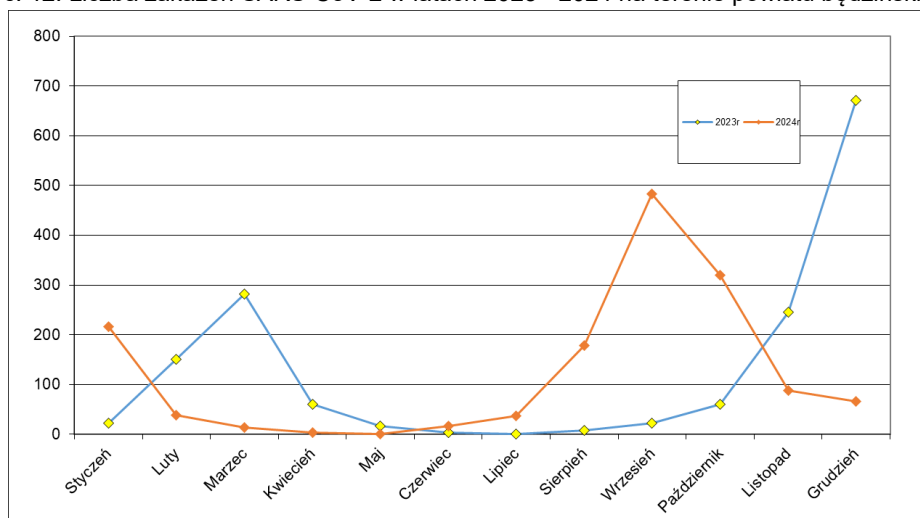
BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W 2024 roku w powiecie będzińskim odnotowano **1460** przypadków, w porównaniu do 2023 roku odnotowano spadek zachorowań (**1541** przypadków)

Zapadalność wyniosła 1009,09/100 tys. mieszkańców. Szczyt zachorowań zaobserwowano w miesiącach sierpień - październik. Najmniej zachorowań wystąpiło w miesiącach kwiecień - czerwiec. - ryc.12.

W omawianym roku sprawozdawczym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dąbrowie Górniczej nie odnotował ognisk epidemicznych wywołanych wirusem SARS-CoV-2.

Ryc. 12. Liczba zakażeń SARS-CoV-2 w latach 2023 - 2024 na terenie powiatu będzińskiego.

Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi

Kwestie nadzoru nad zakażeniami szpitalnymi i drobnoustrojami alarmowymi w podmiotach leczniczych wykonujących działalność rodzaju świadczenia szpitalne zostały kompleksowo uregulowane w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Nakładają one na kierowników tych podmiotów obowiązek wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, w tym monitorowania i rejestracji zakażeń oraz niezwłocznego zgłaszania organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej epidemicznych wzrostów liczby zakażeń szpitalnych. Rzetelne i terminowe raportowanie przez podmioty lecznicze informacji o zakażeniach szpitalnych i drobnoustrojach alarmowych pozwala Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Dąbrowie Górniczej na bieżące monitorowanie sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowanie adekwatnych do tej sytuacji działań zapobiegawczych.

Na terenie powiatu będzińskiego w roku 2024 nie odnotowano ogniska zakażenia szpitalnego.

Szczepienia ochronne

W 2024 r. PPIS w Dąbrowie Górniczej prowadził nadzór nad 41 punktami szczepień. Przeprowadzono łącznie 62 kontrole w zakresie realizacji szczepień ochronnych.

Zgodnie z polskim prawem w Programie Szczepień Ochronnych realizowane są szczepienia obowiązkowe, którymi objęte są dzieci i młodzież od 1 do 19 roku życia oraz tzw. szczepienia zalecane (dobrowolne) niefinansowane z budżetu Ministra Zdrowia.

Obowiązek poddawania się szczepieniom dotyczy nie tylko obywateli polskich, ale wszystkich osób przebywających na terenie naszego kraju powyżej 3 miesięcy. Szczepienia wykonywane są przez

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

pielęgniarki posiadające specjalistyczny kurs kwalifikacyjny. Przed szczepieniem przeprowadzane jest przez lekarza badanie kwalifikacyjne w celu wykluczenia przeciwwskazań do wykonania szczepienia. Fakt zaszczepienia zostaje odnotowany w dokumentacji pacjenta (karcie uodpornienia, książeczce szczepień, historii choroby). Pod koniec roku 2020 roku, wprowadzono również e-Karty Szczepień umożliwiające prowadzenie elektronicznej dokumentacji szczepień przeciw zakażeniu SARS-CoV-2, a od 1 września 2021 r. również dokumentację szczepień przeciw grypie. Szczepienia wykonywane są wyłącznie sprzętem jednorazowego użytku. Po zużyciu sprzęt jest zabezpieczony i przekazywany firmie utylizacyjnej zgodnie z podpisaną umową. Placówki wykonujące szczepienia ochronne przestrzegają zasad tzw. łańcucha chłodniczego przy transporcie i przechowywaniu preparatów szczepionkowych. Transport szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej odbywa się w termotorbach z wkładami chłodzącymi. W punktach szczepień przeprowadza się również szczepienia zalecane, niefinansowane z budżetu państwa, szczepionkami zakupionymi w aptece i dostarczonymi przez pacjenta. W takim przypadku osoba wykonująca szczepienie przed podaniem preparatu upewnia się, czy szczepionka była transportowana z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Fakt ten odnotowany jest w dokumentacji pacjenta. Zakłady opieki zdrowotnej prowadzą rejestr rotacji kart uodpornienia, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania. W placówkach medycznych wykonujących szczepienia ochronne opracowane są procedury dotyczące transportu, przechowywania oraz wykonywania szczepień ochronnych. W PSSE w Dąbrowie Górniczej funkcjonuje Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Zapewnia on jednolity obieg dokumentacji dotyczącej realizacji szczepień ochronnych, usprawnia obrót preparatami szczepionkowymi. Placówki rozliczają się w systemie kwartalnym z ilości zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przekazują sprawozdanie z wykonanych szczepień ochronnych (MZ-54). Analiza roczna uwzględnia stan zaszczepienia przeciwko chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach, szczepienia grup ryzyka oraz szczepienia zalecane.

Poziom zaszczepienia jest bardzo ważnym, miernikiem stanu zdrowia populacji, co uzasadnia potrzebę rzetelnego monitorowania stanu uodpornienia populacji dzieci i młodzieży na nadzorowanym terenie. Szczepienia ochronne to jedna z najskuteczniejszych, a czasem jedyna forma zapobiegania chorobom zakaźnym. Powszechny obowiązek szczepień zapewnia ochronę zarówno osobom zaszczepionym, jak i niezaszczepionym (tzw. odporność środowiskowa).

Realizacja szczepień ochronnych w 2024 r.

W 2024 r. w powiecie będzińskim szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych a wykonawstwo szczepień we wszystkich rocznikach było na porównywalnym poziomie w stosunku do poprzedniego roku:

- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi- zaszczepiono 50,99%, przeciwko poliomyelitis- zaszczepiono 50,00%, przeciwko *Haemophilus influenzae* typ b - zaszczepiono 50,50%
- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia przeciwko zakażeniom wywołanym przez rotawirusy - zaszczepiono 55,28%
- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia przeciwko *Streptococcus pneumoniae* - zaszczepiono 57,26%
- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typ B (WZW typ B) - zaszczepiono 81,52%
- dzieci w pierwszym roku życia - szczepienia podstawowe przeciw gruźlicy - zaszczepiono 97,69%

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające błonicy, tężcowi, krztuścowi - zaszczepiono 95,38%, przeciwko poliomyelitis- zaszczepiono 95,24% oraz *Haemophilus influenzae* typ b - zaszczepiono 95,53%
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciwko *Streptococcus pneumoniae* - zaszczepiono 96,54%
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typ B (WZW typ B) - zaszczepiono 97,26%
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia podstawowe przeciw gruźlicy - zaszczepiono 97,11%
- dzieci w drugim roku życia - szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce - zaszczepiono 78,79%
- dzieci w 6 roku życia - szczepienie I przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis - zaszczepiono 62,38%
- dzieci w 6 roku życia - szczepienie przypominające przeciw odrze, śwince i różyczce - zaszczepiono 58,74%

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym:

- młodzież w 14 roku życia - szczepienie II przypominające błonicy, tężcowi, krztuścowi - zaszczepiono 70,48%
- młodzież w 19 roku życia - szczepienie III przypominające błonicy, tężcowi- zaszczepiono 60,90%

Niepożądane odczyny poszczepienne

Zgodnie z przyjętą definicją, NOP to niepożądany objaw chorobowy pozostający w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym. Objawy te mogą mieć bardzo szerokie spektrum - od łagodnych, jak np. gorsze samopoczucie aż do rzadkich charakteryzujących się dużym nasileniem objawów - NOP poważny, a nawet zagrażających życiu NOP ciężki. Rodzaje niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz szczegółowe kryteria ich rozpoznawania, zgłaszania i rejestrowania na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zostały szczegółowo uregulowane w przepisach prawa.

Z poradni zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego w roku sprawozdawczym 2024 zarejestrowano **16** niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym **15** o charakterze łagodnym, **1** o charakterze poważnym.

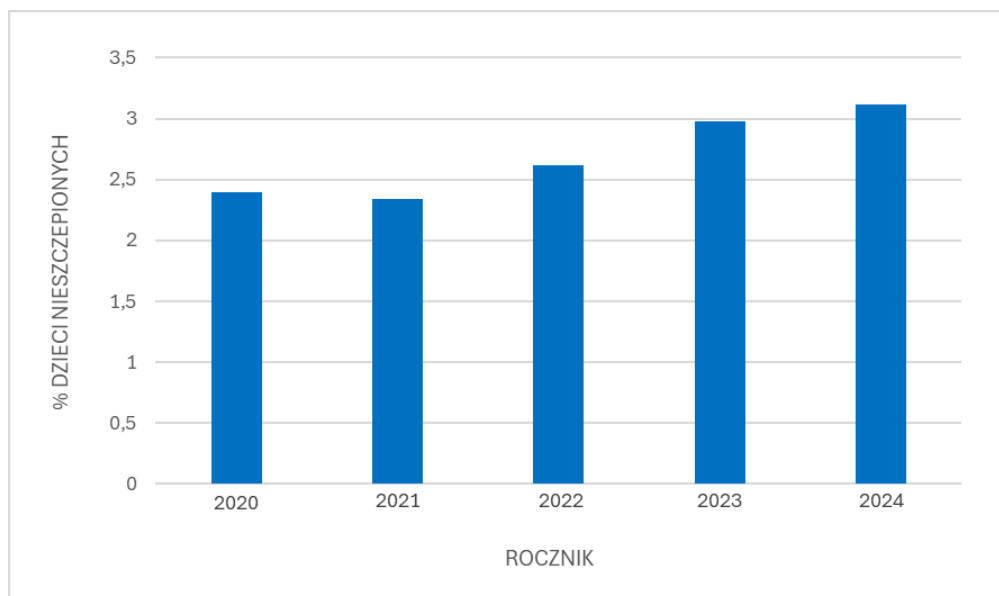
Żaden niepożądany odczyn poszczepienny nie wystąpił w wyniku nieprawidłowego przechowywania lub błędnego podania szczepionki.

Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich nastąpił nieznaczny wzrost zarówno liczby rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci, jak i liczby dzieci, u których obowiązek ten nie został zrealizowany (Ryc. 13)

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Ryc. 13. Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, u których nie zrealizowano obowiązku szczepień ochronnych w ramach PSO w latach 2020-2024

ROCZNIK	% DZIECI NIESZCZEPIONYCH
2020	2,4
2021	2,34
2022	2,62
2023	2,98
2024	3,12

Z analizy informacji zawartych w raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych przekazywanych przez nadzorowane podmioty lecznicze wynika, że jako przyczyny odmów szczepień wskazuje się m.in. wpływ ruchów antyszczepionkowych, obawę przed niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Zdecydowana grupa rodziców nie podaje przyczyny nieszczepienia swoich dzieci.

Nie ulega wątpliwości, że szczepienia są obecnie najskuteczniejszą metodą przeciwdziałania wielu chorobom zakaźnym. Efektem ich stosowania jest redukcja zachorowań na gruźlicę, krztusiec, błonicę, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B, odrę, świnkę i różyczkę. Tzw. kalendarzem szczepień objęte są w Polsce dzieci i młodzież od momentu urodzenia aż do 19 r.ż. Poziom zaszczepienia populacji poddawany jest corocznej ocenie na podstawie informacji o liczbie kart uodpornienia przechowywanych w podmiotach leczniczych oraz liczby podanych dawek szczepionek w poszczególnych kohortach urodzeniowych (wartości liczbowe w rocznikach stanowią szacunkową wartość ze względu na miesiąc urodzenia dziecka w roku kalendarzowym i związanej z tym konieczności przeniesienia szczepień na rok następny oraz ze względu na uzależnienie wykonania szczepienia od daty wskazanej przez personel w podmiocie leczniczym). Należy przy tym zaznaczyć, że wysoki poziom uodpornienia, gwarantujący z jednej strony bezpieczeństwo osób szczepionych, z drugiej zaś uzyskanie odporności populacyjnej, zależą od wykonania pełnego cyklu szczepienia przewidzianego dla danej jednostki chorobowej. Brak zgody rodziców na szczepienie przyczynia się do zmniejszenia odporności zbiorowiskowej (populacyjnej) zapewniającej ochronę przed chorobami zakaźnymi.

W roku 2024 w stosunku do rodziców/opiekunów prawnych podejmowane były działania mające na celu zrealizowanie obowiązku zaszczepienia dzieci. PPIS wystosował **16** upomnień oraz **40** wezwań do wykonania szczepienia do rodziców nierealizujących obowiązku szczepień dzieci, a także skierował **2** wnioski do Wojewody Śląskiego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego i nałożenie grzywny.

II. PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Szpitalne

Na terenie powiatu funkcjonują

- Szpital Chorób Płuc w Siewierzu przy ul. Oleśnickiego 21;
- Zagłębiowski Szpital Kliniczny z siedzibą w Czeladzi przy ul. Szpitalnej 40, w skład, którego wchodzi dwa obiekty:
 - Szpital w Czeladzi przy ul. Szpitalnej 40
 - Szpital w Będzinie przy ul. Małachowskiego 12

Szpital Chorób Płuc w Siewierzu

W roku sprawozdawczym podmiocie. przeprowadzono **11** kontroli sanitarnych, w tym:

- **3** kontrole planowe w zakresie spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych, postępowania z bielizną, odpadami medycznymi oraz ocena stanu sanitarno-higienicznego i działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń, ocena stanu sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarny oraz pomieszczeń do spożywania posiłków dla pracowników.
- **3** kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków wynikających z nałożonych decyzji,
- **1** kontrolę ponadplanową dotyczącą wykonywania działań profilaktycznych w zakresie ograniczenia występowania bakterii Legionella sp. w sieci wodociągowej oraz w instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji;
- **4** kontrole wydawalni posiłków dla pacjentów.

W trakcie przeprowadzonych w szpitalu kontroli stwierdzono nieprawidłowości rzutujące na stan sanitarno-higieniczny obiektu. Odnowienia wymagają powierzchnie ścian i sufitów pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla pracowników (medycznych). Odnotowano brak punktu wodnego w pomieszczeniu do spożywania posiłków dla pracowników. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości, o których mowa powyżej. W wydawalni posiłków przeprowadzono 4 kontrole, w tym 2 sprawdzające, 1 interwencyjną oraz 1 tematyczną. Kontrola tematyczna dotyczyła oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego placówki, nie wykazała nieprawidłowości. Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę w związku ze złożoną skargą konsumencką dotyczącą jakości serwowanych posiłków, niewłaściwego stanu sanitarnego urządzenia chłodniczego na oddziale dla pacjentów oraz transportu posiłków przez firmę cateringową. W trakcie kontroli stwierdzono niezgodność dostarczonych przez firmę cateringową posiłków z jadłospisem udostępnianym pacjentom - uwagi niezwłocznie zostały zgłoszone przez pielęgniarkę oddziałową do firmy. Dodatkowo stwierdzono brak nanoszenia zmian ustalonych z firmą cateringową na jadłospis dla pacjentów. Ponadto w trakcie procesu wydawania posiłków stwierdzono brak kontroli nad serwowanymi potrawami, tj. brak zgodności z przypisaną dietą leczniczą do pacjenta. Zalecono ponowne przeszkolenie personelu wydającego posiłki. Wszczęto

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

postępowanie administracyjne, wydano decyzję płatniczą. Nie dokonano oceny sposobu żywienia pacjentów w ramach "Programu oceny żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów", w oparciu o wytyczne oraz arkusz oceny dekadowej jadłospisów Głównego Inspektora Sanitarnego, ze względu na zastosowane modyfikacje diet podstawowych zgodnie z jednostkami chorobowymi leczonymi w wyspecjalizowanej placówce medycznej. Zweryfikowano sposób żywienia zgodnie z zasadami zdrowego żywienia.

Zagłębiowski Szpital Kliniczny

W pomieszczeniach Szpitala w Czeladzi przy ul. Szpitalnej 40. w roku sprawozdawczym przeprowadzono łącznie 9 kontroli sanitarnych w tym:

- **5** kontrole planowe w zakresie postępowania z bielizną szpitalną oraz odpadami medycznymi; oceny stanu sanitarno-higienicznego, dekontaminacji narzędzi i powierzchni, wykonawstwa szczepień ochronnych i postępowania z preparatami szczepionkowymi, ocena stanu sanitarnego pomieszczeń higieniczno- sanitarny, pomieszczeń do spożywania posiłków dla pracowników oraz oceny stanu sanitarno-technicznego punktu dystrybucji posiłków, w tym kuchenek oddziałowych oraz prawidłowości prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji GHP/GMP, systemu HACCP,
- **4** kontrole ponadplanowe (w tym 1 wykonanie działań profilaktycznych w zakresie ograniczenia występowania bakterii Legionella sp. w sieci wodociągowej oraz w instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji; 1 dot. oceny pomieszczeń bloku operacyjnego, 1 kontrola dotycząca oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sterylizatori, 1 tematyczna na terenie wydawalni posiłków)

W ramach prowadzonego nadzoru stwierdzono nieprawidłowości dot. niewłaściwego stanu powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pracowników i pomieszczeniach pracy (dot. pomieszczeń warsztatowych), braku punktu wodnego w pomieszczeniu do spożywania posiłków dla pracowników. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości. Przeprowadzono 1 kontrolę punktu dystrybucji posiłków oraz kuchenek oddziałowych dotyczącą oceny stanu sanitarno - technicznego w/w pomieszczeń oraz prawidłowości prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji GHP/GMP, systemu HACCP, która nie wykazała nieprawidłowości. Druga kontrola obejmowała ocenę sposób żywienia zgodnie z "Programem oceny żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów", w oparciu o wytyczne oraz arkusz oceny dekadowej jadłospisów Głównego Inspektora Sanitarnego. Ocenie poddano dietę podstawową. Placówka uzyskała wynik pozwalający na zakwalifikowanie ocenianej dekady jako prawidłowa. Na niniejsze wpływ miało niewątpliwie uczestnictwo w pilotażowym programie „Dobry posiłek w szpitalu”, wprowadzonym przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 września 2023 r. dotyczącym edukacji żywieniowej oraz poprawy jakości żywienia w szpitalach. Program ma pozytywny wpływ na jakość serwowanych posiłków oraz możliwość wprowadzenia dodatkowych posiłków, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału m.in. warzyw, owoców i ryby.

W pomieszczeniach Szpitala w Będzinie przy ul. Małachowskiego 12 w roku sprawozdawczym przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych, w tym

- **3** kontrole planowe obejmujące: ocenę stanu sanitarno-higienicznego obiektu oraz wykonawstwo szczepień ochronnych i postępowania z preparatami szczepionkowymi

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

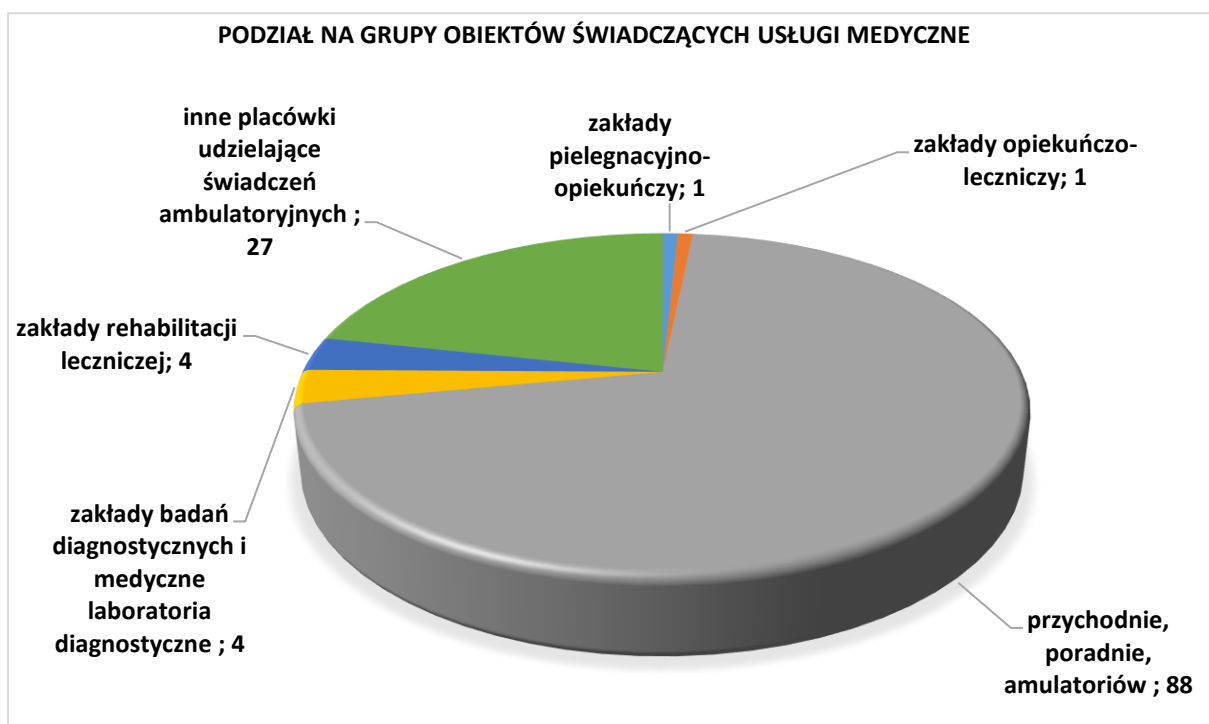
- **2** kontrole ponadplanowe (w tym 1 dot. oceny stanu sanitarnego pomieszczeń bloku operacyjnego oraz 1 dot. wykonywania działań profilaktycznych w zakresie ograniczenia występowania bakterii *Legionella* sp. w sieci wodociągowej oraz w instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji;.).

W czasie prowadzonych kontroli szczególną uwagę zwracano na zagadnienia dotyczące przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych oraz organizacji i wykonawstwa szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenia.

Pozostałe podmioty lecznicze

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. pod nadzorem PPIS w Dąbrowie Górniczej znajdowały się następujące podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnie oraz stacjonarnie świadczeń zdrowotnych:

- **1** zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy;
- **1** zakład opiekuńczo-leczniczy;
- **88** przychodni, poradni, ambulatoriów;
- **4** medyczne laboratoria diagnostyczne;
- **4** zakładów rehabilitacji leczniczej;
- **27** innych placówek udzielających świadczenia ambulatoryjne

Wśród zewidencjonowanych podmiotów działalności leczniczej przeprowadzono 234 kontrole w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

W 2024 r. wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące braku zmywalnych powierzchni podłóg, niewłaściwego połączenia powierzchni ścian i podłóg oraz braku dokumentacji dotyczącej narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne.

Podmioty lecznicze funkcjonujące jako praktyki zawodowe

Kontrole przeprowadzane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń w tym postępowania z odpadami medycznymi, zaopatrzenia w środki ochrony indywidualnej, oceny warunków dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia. Przeprowadzone kontrole wykazały, że praktyki lekarskie i pielęgniarskie posiadają wyposażenie (preparaty dezynfekcyjne, środki ochrony osobistej, narzędzia i urządzenia) umożliwiające bezpieczne wykonywanie świadczeń medycznych.

Stwierdzić można, że świadczenia medyczne w praktykach lekarskich i pielęgniarskich na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej, udzielane były na właściwym poziomie higieniczno-sanitarnym.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą.

Według ewidencji na dzień 31.12.2024 r. na terenie powiatu zarejestrowane były **115** praktyki zawodowe (lekarskie i jedna pielęgniarska), skontrolowano **63** z nich, nie stwierdzając nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego.

III. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

Jak definiuje Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), bezpieczeństwo żywności odnosi się do zapewnienia, że żywność nie spowoduje szkody dla konsumenta, gdy jest przygotowywana i/lub spożywana zgodnie z przeznaczeniem. Ustawodawstwo dotyczące bezpieczeństwa żywności jest bardzo silnie zharmonizowane na poziomie Unii Europejskiej i stanowi jeden z filarów ochrony zdrowia. Każdy obywatel ma prawo wiedzieć, w jaki sposób żywność, którą je jest produkowana, przetwarzana, pakowana, etykietowana i sprzedawana. Zasadą przewodnią jest stosowanie zintegrowanego podejścia "od pola do stołu" obejmującego wszystkie sektory łańcucha żywnościowego. Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami m.in. zdrowotnymi żywności, żywienia. Do głównych zadań sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia, zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest głównie nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności,
- warunków żywienia zbiorowego,
- nadzór nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków produkcji i obrotu przedmiotami użytku materialnymi i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Bezpieczeństwo i zdrowie konsumenta to priorytet, stąd też nadzór nad bezpieczeństwem żywności prowadzony jest w sposób skoordynowany. O bezpieczeństwie produktu mówimy wtedy, gdy brak w nim jakichkolwiek zanieczyszczeń chemicznych, biologicznych czy fizycznych.

Ocena stanu sanitarnego powiatu będzińskiego

Działalność kontrolno-represyjna. W roku 2024 PPIS w Dąbrowie Górniczej wydał:

- 51 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- 8 decyzji wygaśnięcia postępowania,
- 6 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów,

**BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

- 41 decyzji innych,
- 199 decyzji dot. likwidacji działalności,
- 109 decyzji dot. zatwierdzenia zakładu i wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- 55 decyzje w związku ze złożonymi wnioskami o rozszerzenie działalności,
- 33 decyzje umarzające postępowanie,
- 186 decyzji płatniczych,
- 25 decyzji płatniczych dotyczących importu,
- 4 postanowienie.

W roku 2024 w ewidencji zarejestrowanych było 1413 zakładów. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 889 kontroli sanitarnych w tym w 13 obiektach nie podległych nadzorowi PPIS w Dąbrowie Górniczej oraz 25 kontroli granicznych.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 418 próbek (w tym 397 próbki żywności, 16 próbek sanitarnych, 5 próbek wyrobów do kontaktu z żywnością). Zdyskwalifikowano 11 próbek, które pobrano z zakładów położonych na terenie powiatu będzińskiego. W wyniku przeprowadzonych kontroli usterkowych wszczęto postępowanie administracyjne. Wydano 51 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 52 mandatami karnymi na łączną kwotę 14000,00 PLN

Liczba obiektów objętych nadzorem w 2024 r.

Obiekty ogółem	1413
Zakłady produkcji żywności	90
Obiekty obrotu żywnością	907
w tym: środki transportu żywności	129
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	234
w tym: zakłady małej gastronomii	129
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	155
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	4
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	23

Zakłady produkcji żywności

W roku 2024 w ewidencji było 90 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 46. Negatywnie oceniono 9 zakładów, w tym:

- za zły stan techniczny - 3 zakłady
- w części utrzymania porządku i czystości - 3 zakłady
- za stwierdzony jednocześnie zły stan techniczny i brak utrzymania czystości i porządku - 3 zakłady

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Stan sanitarny zakładów produkujących żywność w roku 2024

Lp.	Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2024 roku		
		Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1	Wytwórnice lodów	5	0	0
2	Automaty do lodów	3	0	0
4	Piekarnie	15	5	33
5	Ciastkarnie	6	1	16
6	Przetwórnice owocowo-warzywne	1	0	0
7	Wytwórnice napojów bezalkoholowych	1	0	0
8	Wytwórnice tłuszczów roślinnych	1	0	0
9	Zakłady garmażeryjne	5	1	20
10	Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	2	0	0
11	Wytwórnia wyrobów cukierniczych	0	0	0
12	Wytwórnice koncentratów spożywczych	0	0	0
13	Wytwórnice chrupków, chipsów i prażynek	1	0	0
14	Wytwórnice suplementów diety	1	0	0
15	Wytwórnice substancji dodatkowych	0	0	0
16	Producenci pierwotni	3	0	0
17	Producenci żywności w warunkach domowych	1	0	0
18	Inne wytwórnice żywności	2	0	0
	Obiekty ogółem	46	6	13

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.:

- brak prawidłowo prowadzonej kontroli wewnętrznej w zakładzie w obszarze zabezpieczenia przed szkodnikami,
- nieprawidłowy stan techniczny ścian i sufitów, podłóg, drzwi, urządzeń chłodniczych,
- brak zachowanej czystości podczas produkcji.

Obiekty obrotu żywnością

W roku 2024 skontrolowano 386 obiektów z 907 prowadzących działalność handlową na terenie objętym nadzorem. Zły stan sanitarny stwierdzono w 12 obiektach, co stanowi 3,1%.

Negatywnie oceniono:

- za zły stan techniczny i higieniczny - 7 obiektów
- za zły stan techniczny - 21 obiektów
- za niezachowanie bieżącej higieny - 5 obiektów

**BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO**

Stan sanitarny obiektów obrotu żywnością w roku 2024.

Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2024 roku		
	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Sklepy spożywcze	251	11	4,3
Kioski spożywcze	58	1	1,7
Apteki	21	0	0
Magazyny hurtowe	25	0	0
Obiekty ruchome i tymczasowe	9	0	0
Środki transportu	9	0	0
Inne obiekty obrotu żywnością	13	0	0
Obiekty ogółem	410	12	3,1

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należały:

- brudne ściany, sufit, podłogi;
- brak prawidłowo prowadzonej kontroli wewnętrznej w zakładzie

Obrót żywnością w systemie targowiskowym, obnośnym i obwoźnym.

Na terenie powiatu będzińskiego funkcjonuje 1 targowisko oraz place handlowe. W 2024 roku przeprowadzono ogółem 57 kontroli, w tym 24 kontrole w kioskach na targowisku sprzedających mięso oraz 25 kontroli w kioskach na targowisku sprzedających inne środki. Na placach handlowych przeprowadzono 8 kontroli. Nałożono 6 mandatów w wysokości 1000,00 PLN. Wydano 2 decyzje nakazujące celem poprawienia stanu technicznego oraz wystawiono 6 decyzji płatniczych. Nieprawidłowości dotyczyły braku bieżącej wody w obiekcie oraz złego stanu technicznego ścian.

Zakłady żywienia zbiorowego.

W 2024 roku skontrolowano 143 zakłady żywienia zbiorowego, z których 15 oceniono negatywnie, co stanowi 10% wszystkich obiektów tej grupy. Oceny negatywne w części technicznej oraz w części utrzymania czystości i porządku otrzymał 1 obiekt (tj.0,69%), za uchybienia w części technicznej 9 obiektów (tj. 6,2%), natomiast w części utrzymania porządku i czystości 5 obiektów (tj.3,49%).

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego w latach 2024.

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów nadzorowanych w 2024 roku		
	Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Zakłady żywienia zbiorowego - typ otwarty	105	3	2,8
Zakłady małej gastronomii	129	3	2,3
Zakłady zbiorowego żywienia - typ zamknięty	155	0	0
Obiekty ogółem	389	6	1,5

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Najczęstsze uchybienia to:

- nieprawidłowy stan techniczny ścian, sufitów oraz wyposażenia

Mała gastronomia

W 2024 roku w ewidencji zarejestrowanych było 129 zakładów małej gastronomii. Ocenę "złą" ze względu na stan sanitarny otrzymały 3 zakłady (tj. 2,3 %). W większości zakładów ze względu na małą powierzchnię i brak możliwości wydzielania odpowiednich pomieszczeń na obróbkę wstępną, produkcja oparta jest na półproduktach lub gotowych produktach mrożonych. Potrawy podawane są najczęściej w naczyniach jednorazowego użytku.

W czasie kontroli stwierdzano następujące uchybienia:

- brak utrzymania bieżącej czystości w obiekcie

Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2024.

Próbki	Liczba próbek zbadanych w 2024 roku		
	ogółem	zakwestionowanych	% kwestionowania
materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	5	0	0

W 2024 roku w w/w obiektach przeprowadzono 6 kontroli. Pobrano i przebadano 5 próbek wyrobów do kontaktu z żywnością.

Środki spożywcze/wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością z importu

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono 25 kontroli. Wydano 25 świadectw o spełnieniu wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy/ materiał lub wyrób, w tym oceniono 20 partii wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 4 partie środków spożywczych z importu oraz 1 partię środków spożywczych przeznaczonych na export. W zakresie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością import dotyczył artykułów gospodarstwa domowego typu naczynia stołowe z ceramiki lub z kamionki. W zakresie środków spożywczych import dotyczył herbaty oraz chipsów. W zakresie eksportu środków spożywczych kontrola graniczna dotyczyła pizzy i zapiekane mrożonych (eksport do Gruzji).

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem/eksportem to 1434,00 PLN.

Interwencje dotyczące bezpieczeństwa żywności

W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej wpłynęło ogółem 78 interwencji, w tym 17 anonimowych kwestionujących bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzonej do obrotu żywności.

Zgłaszane przez konsumentów zarzuty dotyczyły:

- niewłaściwej jakości środków spożywczych,
- wprowadzania do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

- niewłaściwej higieny personelu oraz braku zachowania higieny podczas sprzedaży,
- wystąpienia nieżytu żołądkowo-jelitowego po spożyciu środków spożywczych,
- obecności zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych w środku spożywczym,
- nieprawidłowego stanu sanitarnego obiektów,
- niewłaściwej reklamy tj. przypisywania suplementowi diety właściwości leczniczych,
- prowadzenia działalności gospodarczej bez złożonego wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

W ponad 88% przeprowadzono kontrole interwencyjne. Sprawy, w których PPIS nie był właściwy do ich rozpatrzenia, przekazano zgodnie z kompetencjami do innych urzędów. W 29 przypadkach stwierdzono zasadność wnoszonych zarzutów, co stanowi ok. 42% wszystkich rozpatrzonych interwencji w powiecie będzińskim.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono łącznie 21 mandatów karnych na kwotę 6350,00 PLN oraz 12 razy pouczone z art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeksu Wykroczeń. W związku z wniesionymi interwencjami pobrano do badań laboratoryjnych 24 próbki żywności.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 7 decyzji administracyjnych- nakazujących.

Ocena sposobu żywienia obiektach oświatowych, żłobkach i w domu opieki dla osób starszych

W 2024 r. dokonano 30 ocen w obiektach oświatowych, tj. w 17 szkołach oraz 13 przedszkolach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz.1154). Ponadto dokonano 4 ocen sposobu żywienia w placówkach, które organizowały wypoczynek letni i/lub zimowy dla dzieci.

W 5 żłobkach dokonano ocen sposobu żywienia w oparciu o wymagania dla danej grupy wiekowej wynikające z zasad zdrowego żywienia oraz aktualne norm żywienia dla populacji polskiej, opracowywanych przez Instytut Żywności i Żywienia im. prof. dra med. Aleksandra Szczygła w Warszawie, mając na uwadze ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 z późn. zm.). Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W 3 żłobkach dokonano dodatkowo oceny sposobu żywienia dzieci w oparciu o dekadowe raporty magazynowe oraz pobrane posiłki obiadowe do badań laboratoryjnych. Zarówno ocena teoretyczna, jak i laboratoryjna wykazały w jednej z badanych placówek nieprawidłową wartość kaloryczną. Analizy laboratoryjne wykazały nieprawidłową średnią wartość procentowego udziału białek i tłuszczu w każdej placówce. W przypadku tłuszczu uwaga ta dotyczyła także oceny teoretycznej. Każda z badanych otrzymała indywidualne zalecenia.

W 1 wydawalni posiłków w domu opieki dokonano ocen sposobu żywienia w oparciu o pobrane do badań laboratoryjnych posiłki obiadowe oraz w oparciu o przedstawione raporty magazynowe dostarczone przez placówkę. Analiza laboratoryjna wykazała zawyżoną zawartość soli w posiłku obiadowy, która prawie dwukrotnie przekroczyła dobowe zalecenie spożycia soli przez WHO. Analiza teoretyczna wykazała znacząco zawyżoną wartość energetyczną posiłków w stosunku do ocenianej grupy. Ponadto stwierdzono niedobór wapnia, witaminy C oraz zawyżoną wartość żelaza. Placówka otrzymała indywidualne zalecenia, wśród których zwrócono uwagę na konieczność przeprowadzenia szkolenia przypominającego skierowanego do personelu

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

przygotowującego oraz wydającego posiłki, a także zwiększenie nadzoru nad precyzyjnością receptur i wydania składowych posiłków z magazynu.

Inne podejmowane działania

W trakcie trwania akcji „Bezpieczne wakacje” przeprowadzono ogółem 16 kontroli, w tym 5 na półkoloniach oraz 11 na zimowiskach, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wzmocnionym nadzorem w sezonie letnim objęto punkty sprzedaży lodów, wyrobów cukierniczych.

Sprawdzano warunki sanitarno-higieniczne podczas „Muzycznego zakończenia lata” w Będzinie w 4 punktach małej gastronomii. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 punkcie małej gastronomii. W związku z nieprawidłowościami, nałożono 1 mandat karny w wysokości 100,00 PLN.

W okresie od maja do listopada uruchomione były w stacji „dyżury grzybowe”, podczas których dokonano ocen grzybów od klientów indywidualnych. Prowadzony jest także stały nadzór nad suplementami diety, żywnością wzbogaconą oraz żywnością specjalnego przeznaczenia.

Ponadto przeprowadzono 3 kontrole automatów z żywnością, zlokalizowanych w szkołach oraz 6 kontroli w sklepikach szkolnych w zakresie przestrzegania założeń rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych (Dz. U 2016 r. poz. 1154). Wydano 2 decyzje nakazujące, w tym jedną z rozporządzenia, drugą w zakresie dokumentacji GHP/GMP oraz systemu HACCP.

IV. STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Jakość zdrowotna wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Mieszkańcy powiatu będzińskiego 2024r. zaopatrywani byli w wodę przeznaczoną do spożycia pochodzącą z ujęć głębinowych jak również powierzchniowych. Woda dostarczana była z 29 czynnych urządzeń wodociągowych (5 urządzeń wodociągowych było wyłączonych z eksploatacji tj. Mierzęcice ul. Wolności, Stacja Uzdatniania Wody Myszkowice Łubianki Ł-2, studnia głębinowa Gołuchowice oraz Mierzęcice Łubne, Unimot Express Siewierz).

Przedsiębiorstwa wodociągowe produkowały wodę do spożycia przez ludzi oraz rozprowadzały sieć wodociągową z ujęć o różnej wydajności:

- 2 wodociągów o wydajności < 100 m³/dobę
- 16 wodociągów o wydajności 100 - 1000 m³/dobę
- 6 wodociągów o wydajności 1000-10000 m³/dobę
- 5 inne (zakładowe)

Wielkość produkcji wody w nadzorowanych wodociągach, zaopatrujących mieszkańców powiatu będzińskiego w 2024 wynosiła ogółem 20 643 m³/dobę.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Rys. Liczba urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego w roku 2024

W ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywane były badania wody w ramach monitoringu parametrów grupy A (kontrolnego) oraz monitoringu parametrów grupy B (przeglądowego) z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294).

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są zobowiązane do prowadzenia regularnej kontroli wewnętrznej jakości produkowanej wody, która obejmuje prowadzenia badań jakości wody w zakresie i z częstotliwością określoną w ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

W 2024 r. w ramach monitoringu jakości wody prowadzonego przez inspekcję sanitarną pobrano:

- 82 próbki wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych;
- 80 próbek w zakresie parametrów fizykochemicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowe pobrały:

- 404 próbki wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych;
- 414 próbek w zakresie parametrów fizykochemicznych.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W zbadanych próbkach wody stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych tj. *bakterie z grupy coli* (w 2 próbkach) oraz parametrów fizykochemicznych tj. *żelazo i mangan* (w 5 próbkach)

- w wodociągu na terenie gminy Będzin zanotowano 1 kwestionowaną próbkę wody ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza, ponowne badania wody pobranej w tym samym punkcie nie wykazały przekroczeń;
- w wodociągu na terenie gminy Wojkowice zanotowano 1 kwestionowaną próbkę wody ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza, stwierdzone przekroczenie nie stanowiło zagrożenia dla zdrowia;
- w wodociągu zakładowym na terenie gminy Mierzęcic zanotowano 1 próbkę kwestionowaną próbkę wody ze względu na obecność liczby bakterii grupy coli. Zdarzenie to było jednorazowe, przeprowadzono działania naprawcze (płukanie sieci) i ponowne badania wody pobranej w tym samym punkcie nie wykazały przekroczeń;
- w wodociągu na terenie gminy Psary zanotowano 3 kwestionowane próbki wody co spowodowane było przekroczeniem dopuszczalnych wartości: bakterii grupy coli (1 próbka), żelazo i mangan (2 próbki). Zarządca podjął natychmiastowe działania zmierzające do poprawy jej jakości, co potwierdzono w kolejnych badaniach;
Ponowne badania wody pobranej w tych samych punktach nie wykazały przekroczeń;
- w wodociągu zakładowym na terenie gminy Sławków zanotowano 1 kwestionowaną próbkę wody ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza. Zdarzenie to było jednorazowe, przeprowadzono działania naprawcze (płukanie sieci) i ponowne badania wody pobranej w tym samym punkcie nie wykazały przekroczeń.

Ponadto w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru przeprowadzono kontrole w zakresie stanu sanitarno-higienicznego w 23 urządzeniach wodociągowych zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego. Tylko w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości dot. zakładowego urządzenia wodociągowego w zakresie stanu sanitarno-higienicznego budynku technologicznego. Właściciela urządzenia zobowiązano decyzją merytoryczną do ich usunięcia.

Wykaz producentów wody zaopatrujących mieszkańców gmin powiatu będzińskiego, wielkość produkcji wody, liczba ludności zaopatrywanej w wodę

Lp.	Nazwa gminy	Producent wody	Lp.	Nazwa urządzenia wodociągowego	Produkcja wody (m ³ /dobę)	Liczba zaopatrywanej ludności (korzystając z przelicznika 0,2 m ³ /dobę/osobę)	Ocena jakości wody za 2024r.
1	Gmina Będzin	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Będzin ul. Kościuszki 140	1	Stacja Dynamicznego Mieszania „Małobądz”	4000	20000	Spełnia wymagania
			2	Stacja Mieszania „Rozkówka”	1900	9500	Spełnia wymagania

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

		Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. Katowice ul. Wojewódzka 19	1	Stacja Uzdatniania Wody Będzin ul. Siemońska 45 Czarna Przemsza	3500 m ³ /dobę	17500	Spełnia wymagania
2	Gmina Czeladź	Czeladzkie Wodociągi Sp. z o.o. Czeladź ul. Będzińska 64	1	Czeladź ul. Przełajka S-3	2491	12455	Spełnia wymagania
			2	Czeladź ul. Grodziecka S-1	273 m ³ /dobę	1365	Spełnia wymagania
			3	Czeladź ul. Szpitalna S-2	448 m ³ /dobę	2240	Spełnia wymagania
3	Gmina Bobrowniki	Aquaplus Sp. z o.o. Bobrowniki ul. Sienkiewicza 121B	1	Myszkowice- Łubianki Ł-1	51 m ³ /dobę	255	Spełnia wymagania
			2	Myszkowice M-1	253 m ³ /dobę	1265	Spełnia wymagania
			3	Stacja Uzdatniania Wody Rogoźnik ul. Ogrodowa	417 m ³ /dobę	2085	Spełnia wymagania
			4	Stacja Uzdatniania Wody Myszkowice- Łubianki Ł-2	-	-	
		Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. Katowice ul. Wojewódzka 19	1	Stacja Uzdatniania Wody Kozłowa Góra Wymysłów ul. Leśna 34 zbiornik zaporowy Kozłowa Góra	706 m ³ /dobę	3530	Spełnia wymagania
			1	SUW Dobieszowice ul. Moniuszki 43	60 m ³ /dobę	Produkcja na potrzeby zakładu	Spełnia wymagania
4	Gmina Mierzęcice	Gminny Zakład Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice ul. Wolności 133	1	Sadowie	270	1350	Spełnia wymagania
			2	Zawada	120	600	Spełnia wymagania
			3	Przeczyce	960	4800	Spełnia wymagania

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

			4	<i>Boguchwałowice 1</i>	270	1350	Spełnia wymagania
			5	<i>Boguchwałowice 2</i>	20	100	Spełnia wymagania
			6	<i>Mierzęcice ul. Wolności</i>	-	-	
			7	<i>Mierzęcice Łubne</i>	-	-	
		Świeżyżna Sp. z o.o. Najdżiszów ul. Topolowa 14	1	<i>Świeżyżna Sp. z o.o.</i>	30	Produkcja na potrzeby zakładu	Spełnia wymagania
		Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski Bara Jacek Boguchwałowice ul. Buczka 6	1	<i>Zakład Rzeźniczo-Wędliniarski Bara Jacek</i>	14	Produkcja na potrzeby zakładu	Spełnia wymagania
5	Gmina Psary	Zakład Gospodarki Komunalnej w Psarach Sp. z o.o., Dąbie ul. Dolna 1	1	<i>Dąbie ul. Pocztowa 38 A SD-1</i>	115	230	Spełnia wymagania
			2	<i>Stacja Uzdatniania Wody Malinowice</i>	1463	7315	Spełnia wymagania
			3	<i>Źródło Góra Siewierska</i>	325	1625	Spełnia wymagania
6	Gmina Siewierz	Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych Siewierz ul. Ściegna 9	1	<i>Siewierz-Chmielowskie</i>	116	580	Spełnia wymagania
			2	<i>Siewierz Czekanka</i>	288	1440	Spełnia wymagania
			3	<i>Tuliszów</i>	261	1305	Spełnia wymagania
			4	<i>Kopalnia Dolomitu</i>	472	2360	Spełnia wymagania
			5	<i>Siewierz Trzebieszawice</i>	247	1235	Spełnia wymagania
			6	<i>Gołuchowice</i>	-	-	-
			7	<i>Żeliszawice</i>	139		Spełnia wymagania <i>Woda mieszana jest z wodą pochodzącą z Kopalni</i>

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

							<i>Dolomitu, celem obniżenia ponadnormatywnej zawartości azotanów.</i>
		Unimot Sp. z o.o. Siewierz ul. Warszawska 89	1	<i>Unimot Express Siewierz</i>	-	-	-
7	Gmina Sławków	Urząd Miasta Sławkowa Referat Gospodarki Wodno-Kanalizacyjnej ul. Okradzionowska 29b	1	<i>Sławków</i>	1424	7120	Spełnia wymagania
		MATSERWIS Sp. z o.o. Sławków ul. Fabryczna 10	1	<i>MATSERWIS Sp. z o.o. Sławków</i>	10	Produkcja na potrzeby zakładu	Spełnia wymagania

Na terenie gminy Wojkowice brak jest ujęć wody. Sieć wodociągowa zaopatrywana jest z ujęć zlokalizowanych poza terenem gminy - głównie ze Stacji Mieszania Wody „Rozkówka” oraz Stacji Uzdatniania Wody Kozłowa Góra.

W roku sprawozdawczym do PPIS w Dąbrowie Górniczej wpłynęły 4 zgłoszenia dot. niewłaściwej jakości wody. Dotyczyły one gminy Będzin (1 - woda o kolorze brunatnym), gminy Czeladź (2 - woda koloru lekko żółtego w dzbanku, fusy z kawy z tęczowymi bąbelkami), gminy Siewierz (1 - mętna, dużo kamienia, zgazowana). Przeprowadzone badania próbek wody w ramach rozpatrywanych interwencji nie wykazały przekroczeń, interwencje zostały uznane za niezasadne.

W związku z pożarem składowiska odpadów (który miał miejsce na terenie miasta Siemianowice Śląskie) i prowadzoną akcją gaśniczą - substancje gaśnicze i wypłukane chemikalia trafiły do pobliskiego rowu, a z niego do cieku wodnego Brynicy (który częściowo przebiega przez teren powiatu będzińskiego, a dokładniej gminę Czeladź). Po analizie ryzyka wdrożono procedury dotyczące dodatkowego monitoring jakości wody z ujęć zlokalizowanych w pobliżu zanieczyszczonego cieku i na bieżąco nadzorowano jakość wody przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Badane próbki nie wykazały przekroczeń normatywów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jakość wody ciepłej - *legionella sp.*

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych, prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* w wewnętrznych instalacjach wodociągowych w budynkach szpitala zlokalizowanego w Będzinie i Czeladzi, budynkach zamieszkania zbiorowego zlokalizowanych w gminach w Czeladzi, Będzinie oraz Psarach oraz w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym w Mierzęcicach. Ogółem pobrano 55 próbek wody do badań w kierunku oznaczenia bakterii *Legionella sp.*

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W dwóch obiektach stwierdzono przekroczenia liczby bakterii na poziomie wysokiego skażenia sieci wewnętrznej bakteriami *Legionella* sp. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazującą podjęcie działań zmierzających do zapewnienia jakości wody ciepłej zgodnej z wymaganiami określonymi w załączniku nr 5A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz.U. 2017 poz. 2294).

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Na terenie powiatu będzińskiego znajdują się 4 pływalnie kryte (od 01.06.2024 r. rozpoczęła funkcjonować pływalnia w Szkole Podstawowej nr 10 w Będzinie, wchodząca w skład Ośrodka Sportu i Rekreacji w Będzinie), kompleks Termy Rzymskie sp. z o.o. w Czeladzi oraz kompleks basenów otwartych zlokalizowany w Czeladzi (czynny w roku 2024 w okresie od czerwca do sierpnia). Wszystkie pływalnie posiadały zatwierdzony przez PPIS w Dąbrowie Górniczej harmonogram pobierania próbek wody do badań z częstotliwością i zakresem badań zgodnym z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230).

W roku sprawozdawczym w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody na pływalniach pobrano do badań 54 próbki wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pływalni pobrali do badań 506 próbek wody.

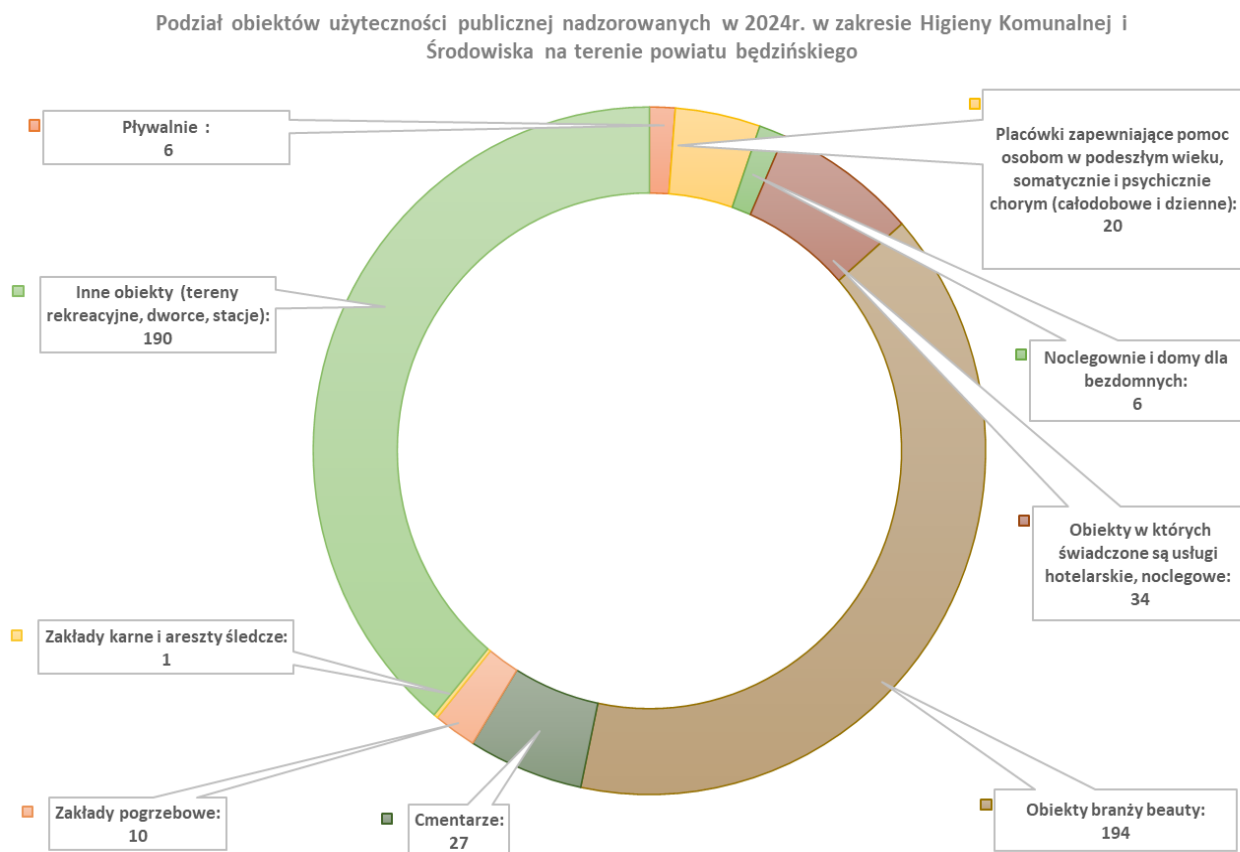
Nieprawidłowości stwierdzono w 180 próbkach wody (32%), które dotyczyły parametrów mikrobiologicznych takich jak: *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h, *Legionella* sp. oraz parametrów fizykochemicznych tj. chlor wolny, chlor związany, pH, mętność, utlenialność, azotany, chloroform i ΣTHM . Zarządcy na bieżąco podejmowali działania naprawcze zmierzające do poprawy jakości wody polegające m.in. na szokowym chlorowaniu wody, dodatkowym płukaniu filtrów, częściową lub całościową wymianą wody oraz informowali o nich PPIS w Dąbrowie Górniczej.

Analizy sprawozdań z badań jakości wody na pływalniach jak również wdrożone przez zarządców działania naprawcze pozwalają stwierdzić, że eksploatacja pływalni zlokalizowanych na terenie powiatu będzińskiego była prowadzona w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób z nich korzystających. W roku sprawozdawczym wydano 5 rocznych ocen jakości wody na pływalniach za 2023 r.

W sezonie letnim na terenie powiatu będzińskiego funkcjonowało jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli Rogoźnik I (w okresie 12.07-10.08.2024 r.), którego organizatorem było Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bobrownikach. W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzono kontrolę sanitarną. Zgodnie z wytycznymi zarządca obiektu wykonywał badania wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem poboru próbek uzgodnionym z PPIS w Dąbrowie Górniczej pobrano 2 próbki wody do badań. Sprawozdania z badań były na bieżąco przesyłane do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej, jakoś wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, na podstawie przedkładanych wyników badań spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w *sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli* (Dz. U. z 2019 r. poz. 255).

Obiekty użyteczności publicznej

Na terenie powiatu będzińskiego zlokalizowanych jest **488** obiektów użyteczności publicznej wśród których skontrolowano **151** co stanowi 31% obiektów. Przeprowadzono **235** kontroli, w rezultacie których zostało wydanych **20** decyzji nakazujących usunięcie uchybień.

- **194** obiekty branży beauty (salony fryzjerskie, kosmetyczne, studia tatuażu, piercingu, podmioty odnowy biologicznej (solaria, siłownie) a także salony, które łączą więcej niż jedną z wymienionych usług). Jednym z najważniejszych aspektów weryfikowanym w czasie kontroli sanitarnych w tej grupie obiektów są kwestie związane z postępowaniem z narzędziami i przyborami używanymi podczas świadczenia usług a także dostępność środków higienicznych, preparatów do dezynfekcji sprzętów oraz dłoni. W roku sprawozdawczym w 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dot. m.in. niewłaściwego postępowania z narzędziami, braku wydzielonego pomieszczenia porządkowego, braku ciepłej wody w pomieszczeniu świadczenia usług. W związku z powyższym wydano decyzje administracyjne zobowiązujące właścicieli do ich usunięcia. Przeprowadzono **106** kontroli sanitarnych w trakcie których prowadzone były również działania edukacyjne w zakresie zapobieganiu zakażeniom krwiopochodnym (HCV, HBV, HIV) oraz przestrzegania procedur w aspekcie wpływu na zdrowie ludzi.
- **34** obiekty świadczące usługi noclegowe. W grupie tej możemy wyróżnić m.in. hotele, motele, zajazdy czy gościńce. Głównym aspektem prowadzonych kontroli w tego typu obiektach są

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

kwestie związane z postępowaniem z pościelą, ręcznikami a także weryfikacja bieżącej czystości. W 2024 roku skontrolowano **14** obiektów noclegowych, w 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń obiektu oraz postępowania z bielizną pościelową co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych zobowiązujących właścicieli do podjęcia działań zmierzających do usunięcia nieprawidłowości. W trakcie przeprowadzanych kontroli informowano również właścicieli bądź zarządców o konieczności prowadzenia właściwej eksploatacji instalacji ciepłej wody i klimatyzacji w aspekcie zagrożenia bakterią z grupy *Legionella* sp. w tym o wykonywaniu badań laboratoryjnych po kątem obecności bakterii.

- **20** placówek zapewniających pomoc osobom w podeszłym wieku, somatycznie i psychicznie chorym (obiekty całodobowe i dzienne). Placówki te przeznaczone są dla osób posiadających ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia psychicznego, fizycznego. W systemie dziennym uczestnicy zajęć mają zapewnione posiłki, biorą udział w terapiach zajęciowych, a nad ich samopoczuciem czuwają pracownicy socjalni, opiekuńcy medyczne/pielęgniarki. W systemie całodobowym pensjonariusze otrzymują schronienie, wyżywienie i opiekę w pełnym zakresie, 24 h przez 7 dni w tygodniu. W 2024 roku skontrolowano **12** placówek w 2 stwierdzono nieprawidłowości dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń obiektu oraz braku pomieszczenia porządkowego. Wszczęto postępowanie administracyjne zobowiązujące właścicieli do ich usunięcia. Natomiast w 1 obiekcie stwierdzono przekroczenia liczby bakterii z rodzaju *Legionella* sp. na poziomie średniego i wysokiego stężenia. Działania naprawcze podjęte przez właściciela obiektu doprowadziły do redukcji liczby bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Powtórne badanie nie wykazało przekroczeń.
- **6** pływalni. W roku sprawozdawczym obiekty kontrolowano przede wszystkim w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. W 2024 roku skontrolowano **4** obiekty, w 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dot. m.in. niewłaściwego nadzoru nad jakością wody na pływalni oraz niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń obiektu. W związku z powyższym właścicieli obiektów zobowiązano do usunięcia nieprawidłowości.
- **6** noclegowni. W grupie tej wyróżniamy schroniska dla osób bezdomnych, schroniska z usługami opiekuńczymi, noclegownie i ogrzewalnie. Wszystkie obiekty zapewniają osobom bezdomnym schronienie oraz usługi skierowane na wzmocnienie aktywności społecznej ukierunkowane na wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. W roku 2024 kontrolą objęto **5** noclegowni na terenie powiatu będzińskiego w 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń obiektu oraz braku ciepłej wody w placówce. W związku z powyższym właścicieli obiektów zobowiązano do usunięcia nieprawidłowości.
- **10** zakładów pogrzebowych. Obiekty branży funeralnej oferują swoje usługi w zakresie organizacji ceremonii pogrzebowych. W 2024 roku skontrolowano **5** placówek nie stwierdzono nieprawidłowości.
- **27** cmentarzy. Miejsca pochówku zmarłych. W omawianej grupie wyróżnić można zarówno cmentarze parafialne jak również cmentarze komunalne. W roku sprawozdawczym obiekty kontrolowano w zakresie bieżącego stanu sanitarno-porządkowego, jak również w zakresie gospodarowania odpadami. W roku 2024 skontrolowano **6** cmentarzy na terenie powiatu będzińskiego nie stwierdzono nieprawidłowości.
- **1** zakład karny w którym przebywają osoby skazane wyrokiem sądowym. Nadzorowany zakład karny jest jednostką typu otwartego, półotwartego i zamkniętego oraz oddział aresztu śledczego. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole 2 kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywienia oraz 1 kontrolę w zakresie stanu sanitarno-higienicznego

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

- **190** innych obiektów użyteczności publicznej. Wśród grupy innych obiektów użyteczności publicznej znajdują się m.in. apteki, obiekty sportowe, instytucje kultury (kino, teatr, ośrodki kultury, muzea, biblioteki), stacje paliw, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zaopatrzenia medycznego, sklepy zielarsko-medyczne, pracownie protetyczne, gabinety masażu. Głównym aspektem przeprowadzanych czynności kontrolnych w tej grupie obiektów jest ocena bieżącego stanu sanitarno - higienicznego a także weryfikacja dostępności środków higienicznych, preparatów dezynfekcyjnych. W 2024 roku skontrolowano **31** placówek w 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dot. dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń obiektu oraz braku pomieszczenia porządkowego, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjne zobowiązującej do usunięcia nieprawidłowości.

Kategoria obiektu	Ilość obiektów w rejestrze	% skontrolowanych obiektów
Pływalnie	6	67%
Placówki zapewniające pomoc osobom w podeszłym wieku, somatycznie i psychicznie chorym (całodobowe i dzienne)	20	60%
Noclegownie i domy dla bezdomnych	6	83%
Obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie, noclegowe	34	41%
Obiekty branży beauty	194	38%
Cmentarze	27	22%
Zakłady pogrzebowe	10	50%
Inne obiekty (tereny rekreacyjne, dworce, stacje itp.)	190	16%
Procent skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu będzińskiego w 2024 r.		

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego prowadzono również działania dodatkowe, związane z przestrzeganiem warunków przeprowadzenia ekshumacji, przygotowaniem terenów i obiektów do przeprowadzenia imprez masowych czy opiniowaniem środków transportu. Na terenie cmentarzy parafialnych i komunalnych zlokalizowanych w powiecie będzińskim nadzorowano 56 ekshumacji w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 r. na wniosek osób uprawnionych wydano 47 decyzji zezwalających na ekshumację i transport zwłok lub szczątków ludzkich, 1 decyzję zezwalającą na wywóz zwłok za granicę Rzeczypospolitej Polski oraz 18 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok lub szczątków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto na wniosek organizatorów zostały wydane 21 opinie sanitarne dotyczące organizacji imprez masowych.

Interwencje

W 2024 r. wpłynęło ogółem **38** wniosków (w tym 4 dot. jakości wody) o podjęcie interwencji w obiektach na terenie powiatu będzińskiego z których:

- **34** zostało rozpatrzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej;
- **4** zostały przekazane do załatwienia zgodnie z kompetencjami do właściwych organów (urzędów miast/gmin, inspektora nadzoru budowlanego);

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W ramach rozpatrywania interwencji przeprowadzono 41 kontroli sanitarnych potwierdzających stan faktyczny oraz 4 wizje w terenie. Wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz nałożono 5 mandatów karnych. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdzono, iż 16 interwencji było częściowo lub całkowicie zasadnych. Duża część interwencji dotyczyła niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. Przeprowadzone kontrole w kilku przypadkach potwierdziły wskazane nieprawidłowości co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych oraz ukaraniem właścicieli grzywną w drodze mandatu karnego. Kilka zgłoszeń dotyczyło spraw związanych z zagrożeniem spowodowanym obecnością insektów, gryzoni i zwierząt oraz uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali dogodne warunki do namnażania się insektów i gryzoni. Każda ze spraw była rozpatrzona przez PPIS w Dąbrowie Górniczej w ramach posiadanych kompetencji. Każde zgłoszenie, które wpływało do PPIS w Dąbrowie Górniczej w 2024 r. było rozpatrywane indywidualnie. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego (w tym również po przeprowadzeniu kontroli) osoby wnoszące interwencje informowane były o podjętych czynnościach oraz kompetencjach Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

V. OBIEKTY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Ogólna liczba placówek pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz liczba kontroli

Nazwa placówki	Liczba w ewidencji	Liczba skontrolowanych	% skontrolowanych	Ilość kontroli
Żłobki	21	18	86	24
Przedszkola	45	38	84	58
Szkoły podstawowe	30	30	100	89
Licea ogólnokształcące	3	3	100	5
Zespoły szkół	13	12	92	38
Inne	33	15	45	31
Razem	145	116	80	245

W roku 2024 przeprowadzono kontrole planowane oraz ponadplanowe, związane z organizacją wypoczynku zimowego i letniego, przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego, oceną dostosowania mebli szkolnych/ przedszkolnych do wzrostu uczniów/ dzieci, oceną obciążenia uczniów ciężarem plecaków/tornistrów. Przeprowadzono również kontrole interwencyjne oraz kontrole szkolnych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w związku z planowaną możliwością zaszczepienia uczniów na terenie szkoły przeciw HPV.

Działalność represyjna

Rok	Liczba decyzji	Liczba prolongat	Liczba decyzji płatniczych	Liczba zakończonych decyzji wydanych w roku bieżącym i z lat ubiegłych	Liczba mandatów/ na kwotę	Liczba interwencji
2024	51	13	51	30	5/ 550,00	7

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli przeprowadzonych w placówkach przedszkolnych i szkolnych dotyczyły:

- złego stanu technicznego stolarki drzwiowej w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów oraz w salach zajęć lekcyjnych,
- złego stanu technicznego nawierzchni dróg i przejść, schodów na terenie placówek,
- złego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży,
- złego stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym uszkodzeń technicznych armatury,
- nieprawidłowych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- złego stanu technicznego urządzeń na placu zabaw dla dzieci,
- braku zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania w salach pobytu dzieci i w pomieszczeniach przeznaczonych do zajęć ruchowych,
- braku osłon stosowanego oświetlenia sztucznego,
- niedostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii,
- braku bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów.

Rozpatrzone ogółem 7 interwencji, które dotyczyły m.in. nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w przedszkolu, organizacji uroczystości przedszkolnych, częstych zachorowań wśród dzieci, obecności kota/psa na terenie zewnętrznym, występowania insektów w salach zajęć, złego stanu sanitarnego zabawek.

Przeprowadzone kontrole ogółem w 7 placówkach potwierdziły w 2 obiektach zasadność interwencji i wykazały nieprawidłowości.

Współpraca z placówkami szkolno-wychowawczymi

1. Zgodnie z art. 25.2c ustawy z dnia 04.02. 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2024.338) osobom planującym uruchomienie żłobków/klubów dziecięcych udzielono wyjaśnień oraz przekazano wytyczne w sprawie warunków lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona w/w działalność.
2. W okresie ferii zimowych i wypoczynku letniego propagowano bezpieczne formy wypoczynku z zastosowaniem otrzymanych materiałów edukacyjnych. W ramach działań przekazywano organizatorom wypoczynku materiały na temat konkursu, którego współorganizatorem był Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.
3. Przekazano wyniki pomiarów natężenia oświetlenia światłem elektrycznym na stanowiskach pracy uczniów w placówce oświatowej.
4. Podczas kontroli związanych z oceną przygotowania szkół do nowego roku szkolnego w celu zmniejszenia zagrożenia, jakie mogą stanowić występujące w wodzie bakterie Legionella przypomniano o opracowanym dokumencie przez Zakład Bezpieczeństwa Zdrowotnego Środowiska Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny - Państwowego Instytutu Badawczego we współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym pt.: Zalecenia dotyczące ponownego otwierania budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po wydłużonym przestoju lub ograniczonej eksploatacji, w ramach działań zapobiegających zakażeniom bakteriami z rodzaju Legionella.

Posiadanie infrastruktury do prowadzenia zajęć w-f

Zdecydowana większość placówek dysponuje własną infrastrukturą do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W większości przypadków placówki posiadają zarówno salę gimnastyczną pełnowymiarową lub zastępczą, jak i boiska, halę sportową oraz basen. Stan sanitarno-techniczny bloków sportowych ulega sukcesywnej poprawie.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej

Sytuacja w zakresie profilaktycznej działalności szkolnej służby zdrowia utrzymuje się na porównywalnym poziomie w stosunku do lat ubiegłych. Wszystkie placówki szkolno-wychowawcze mają zapewnioną opiekę pielęgniarską. Skontrolowane szkolne gabinety - 28 w powiecie będzińskim, spełniają wymagania określone w §27, §30 oraz §37 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (tj. Dz.U.2022 poz. 402). Jedna szkoła zapewnia profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w pomieszczeniach zastępczych tj. na terenie placówki (Szkoła Podstawowa w Brudzowicach).

Realizacja Programu Ministerstwa Zdrowia w zakresie szczepień przeciwko HPV

W ramach realizowanego Powszechnego Programu Szczepień Ochronnych przeciwko HPV, Ministerstwo Zdrowia umożliwiło od 1 września 2024r., w celu osiągnięcia lepszych wyników zaszczepienia populacji dzieci i nastolatków, wykonanie szczepienia w kierunku HPV przez POZ na terenie szkoły, do której uczęszcza dziecko. HPV to ludzki wirus brodawczaka, który odpowiada za zachorowania na raka szyjki macicy, a także inne choroby nowotworowe. Każdy Dyrektor Szkoły może podjąć decyzję, czy będzie realizować szczepienia w swojej placówce. Od 1 września 2024 r. dostęp do bezpłatnych szczepionek przeciw HPV mają zarówno chłopcy jak i dziewczęta od 9 do 14 roku życia. W Powszechnym Programie Szczepień Ochronnych przeciw HPV bezpłatnie dostępne są 2 szczepionki: 2-walentna szczepionka Cervarix i 9-walentna szczepionka Gardasil 9. Szczepienia przeciw HPV w ramach programu podawane są w dwóch dawkach. Odstęp między tymi dawkami w programie wynosi od 6 do 12 miesięcy. Są to szczepienia zalecane, a zatem dobrowolne. Decyzja o szczepieniu podejmowana jest przez rodzica, a następnie przez lekarza POZ na podstawie przeprowadzonego badania kwalifikacyjnego. Pracownicy PSSE w Dąbrowie Górniczej w zakresie współpracy w ramach realizacji programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), organizowali narady z dyrektorami szkół i szkolnymi koordynatorami szczepień na w/w temat, podkreślali znaczenie szczepień ochronnych w zapobieganiu występowania nowotworów. Podczas spotkań przekazywali materiały dydaktyczne, które posłużyły jako pomoc w edukacji, omawiali najważniejsze założenia oraz sposób realizacji programu.

Dane liczbowe pozyskane od szkolnych koordynatorów szczepień przedstawiają liczbę zaszczepionych uczniów na terenie powiatu będzińskiego

Liczba szkół w ewidencji	Liczba szkół zadeklarowanych do programu	Liczba uczniów chętnych do udziału w programie	Liczba uczniów zaszczepionych
40	34	543	432

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Ocena żywienia

Nazwa placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych (w tym zakresie)	Liczba placówek wydających obiady II daniowe / Liczba uczniów korzystających z obiadów II daniowych	Liczba placówek wydających obiady I daniowe / Liczba uczniów korzystających z obiadów I daniowych	Liczba placówek wydających napój (mleko, herbata)	Liczba uczniów pijących napój (mleko, herbata)	Liczba uczniów otrzymujących dofinansowanie z MOPS
Szkoły podstawowe	30	13	13/2432	0	9	2105	98
Zespoły szkół	13	5	5/573	0/0	0	0	9
Razem	43	18	18/3005	0/0	9	2105	107

Badania problemowe prowadzone w placówkach szkolno-wychowawczych

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii oraz stanumeblowania szkół/przedszkoli

Nazwa zakładu	Ogólna liczba w ewidencji	Liczba placówek/oddziałów w których dokonano pomiaru	Liczba uczniów/dzieci zmierzonych	Liczba placówek z nieprawidłowościami/liczba uczniów/dzieci siedzących nieprawidłowo
Przedszkola	45	27/63	945	1/4
Szkoły Podstawowe	30	17/52	780	6/189
Zespoły szkół (przedszkola i szkoły podstawowe)	13	4/14	235	0/0
Razem	88	48/129	1960	7/193

Badania, które przeprowadzono w 17 szkołach podstawowych (co stanowi 57% nadzorowanych obiektów) wykazały, że w 6 placówkach 189 uczniów (co stanowi 24% badanych) korzysta z mebli niedostosowanych do wymagań ergonomii. W 4 zespołach szkół (co stanowi 31% nadzorowanych obiektów) badania wykazały, że wszystkie oceniane osoby (dzieci/uczniowie) w dniu kontroli siedzieli prawidłowo.

Badania, które przeprowadzono w 27 przedszkolach (co stanowi 60% nadzorowanych obiektów) wykazały, że w jednej placówce, 4 dzieci siedziało nieprawidłowo.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

Rodzaj placówki	Liczba placówek objętych badaniem	Liczba zbadanych uczniów	Liczba uczniów, których ciężar tornistra jest równy 10% masy ciała ucznia	Liczba uczniów, których ciężar tornistra jest w zakresie 11-15% masy ciała	Liczba uczniów, których ciężar tornistra przekracza zalecaną wartość
Szkoła Podstawowa	6	343	215	90	38
Zespoły Szkół	2	140	93	38	9
Razem	8	483	308	128	47

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Tabela obrazuje, że w przypadku 36% uczniów ciężar tornistra jest znacznie większy niż 10% wagi ciała uczniów. Celem przeprowadzonej analizy jest podniesienie poziomu świadomości dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków/tornistrów uczniów, konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży oraz dbanie o właściwą postawę ciała. Z danych zawartych w tabeli wynika, że konieczna jest eliminacja zbędnego obciążenia ucznia. Ścisła współpraca z rodzicami może nauczyć dzieci racjonalnego pakowania tornistrów i usuwania z nich niepotrzebnych rzeczy.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach

Na 41 skontrolowanych szkół 3 (tj. 7%) nie zapewniły właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej (w 1 brak bieżącej ciepłej wody, w 3 niewłaściwy stan techniczny). W pozostałych 38 szkołach (tj. 93%) zapewniono odpowiednie warunki. Niezachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w 13 placówkach szkolnych.

Na stwierdzone podczas kontroli uchybienia wydano 3 decyzje administracyjne.

Możliwość pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych

Skontrolowane szkoły w 100% zapewniły uczniom możliwość pozostawienia na terenie placówki części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z § 4a Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2020 poz. 1604).

Nadzór nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży

W roku 2024 w trakcie trwającego wypoczynku letniego i zimowego 34 organizatorów zorganizowało wypoczynek dla dzieci i młodzieży na 62 turnusach, które zostały zgłoszone do bazy wypoczynku prowadzonej przez MEN. Skontrolowano 25 organizatorów. W turnusach, o których mowa udział wzięło 977 uczestników. Wszyscy skontrolowani organizatorzy zapewnili właściwe warunki sanitarno- higieniczne, nie odnotowano interwencji w tym zakresie. Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, turniejów oraz szeroko rozumianej profilaktyki. Podczas kontroli wypoczynku letniego i zimowego dystrybuowano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek, broszur i plakatów m.in. nt. szkodliwego wpływu promieniowania UV, dopalaczy, pedikulozy oraz bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku. Zachęcano organizatorów wypoczynku do wzięcia udziału w konkursie na najlepiej zorganizowany wypoczynek letni/ zimowy w miejscu zamieszkania Lato/Zima 2024 pod nazwą „Ferie/Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie”. Pracownicy PSSE w Dąbrowie Górniczej starali się przybliżyć zasady i warunki konkursu, przekazywali regulamin konkursu oraz kartę zgłoszenia. Organizatorem konkursu jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Podsumowanie i wnioski

W dalszym ciągu należy podejmować działania zmierzające do:

- poprawy i zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów w publicznych i niepublicznych szkołach,
- popularyzacji profilaktyki higieny czystych rąk,

- podniesienia poziomu świadomości dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu, problemu przeciążonych plecaków/tornistrów uczniów oraz szczepień ochronnych
- minimalizowania niezgodności związanych z niedostosowaniem mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii.

VI. WARUNKI PRACY W ZAKŁADACH PRACY

Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy oraz nadzór nad czynnikami szkodliwymi.

W roku 2024 objętych nadzorem było **412** zakładów pracy, w których było zatrudnionych **17609** pracowników. Liczba podmiotów gospodarczych będących w ewidencji w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 31 zakładów w porównaniu do roku 2023 natomiast zatrudnienie wzrosło o 2152. Tendencja ta związana jest z likwidacją małych przedsiębiorstw, głównie w sektorze handlu i usług, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia w strefie ekonomicznej, gdzie zlokalizowane są duże magazyny. Nadal jednak znaczna ilość nadzorowanych zakładów to zakłady zatrudniające do 100 pracowników.

Kontrolowano przestrzeganie przez pracodawców przepisów dotyczących bezpiecznych warunków pracy oraz stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych. Nadzorowano również przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących substancji i mieszanin chemicznych, szkodliwych czynników biologicznych, czynników rakotwórczych i mutagennych.

Skontrolowano **179** zakładów, w których przeprowadzono **242** kontrole. W 30 zakładach stwierdzono nieprawidłowości i wydano **27** decyzji administracyjnych w celu ich usunięcia.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych
- brak lub nieprawidłowo sporządzona ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy
- brak dokumentacji związanej z narażeniem pracowników na działanie czynników biologicznych

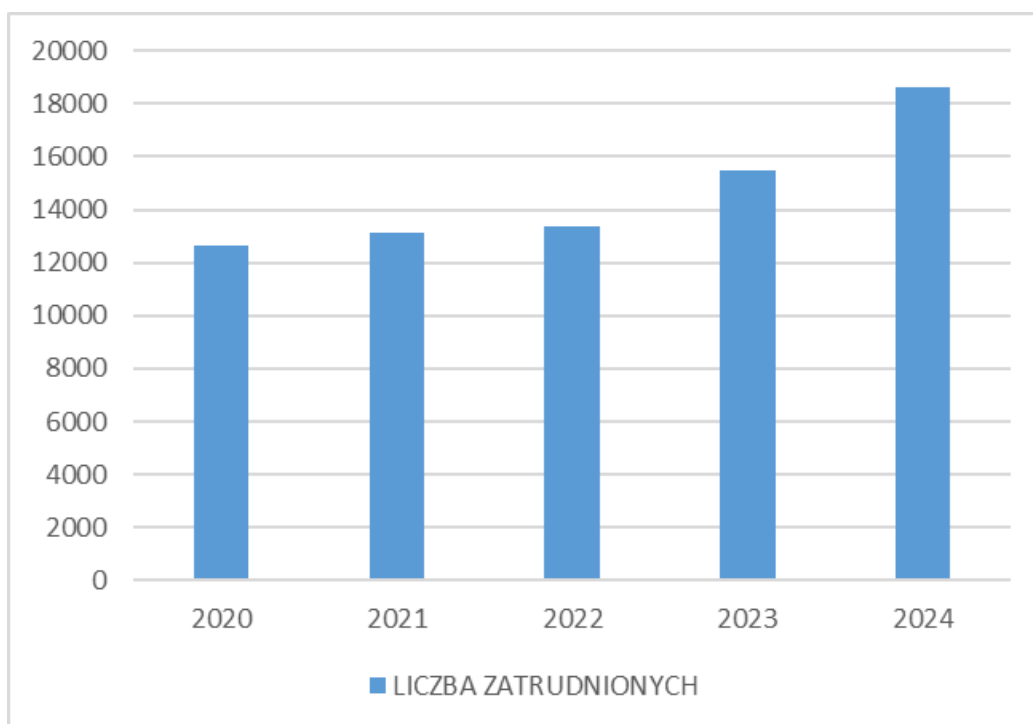
Poprawę warunków pracy uzyskano poprzez niżej wymienione działania techniczne i organizacyjne:

- systematyczne przeprowadzanie badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- wymianę niesprawnego wyposażenia i remonty pomieszczeń socjalnych
- aktualizowanie oceny ryzyka zawodowego oraz informowanie o zagrożeniach na poszczególnych stanowiskach pracy
- opracowanie i wdrożenie programu mającego na celu ograniczenie narażenia na hałas

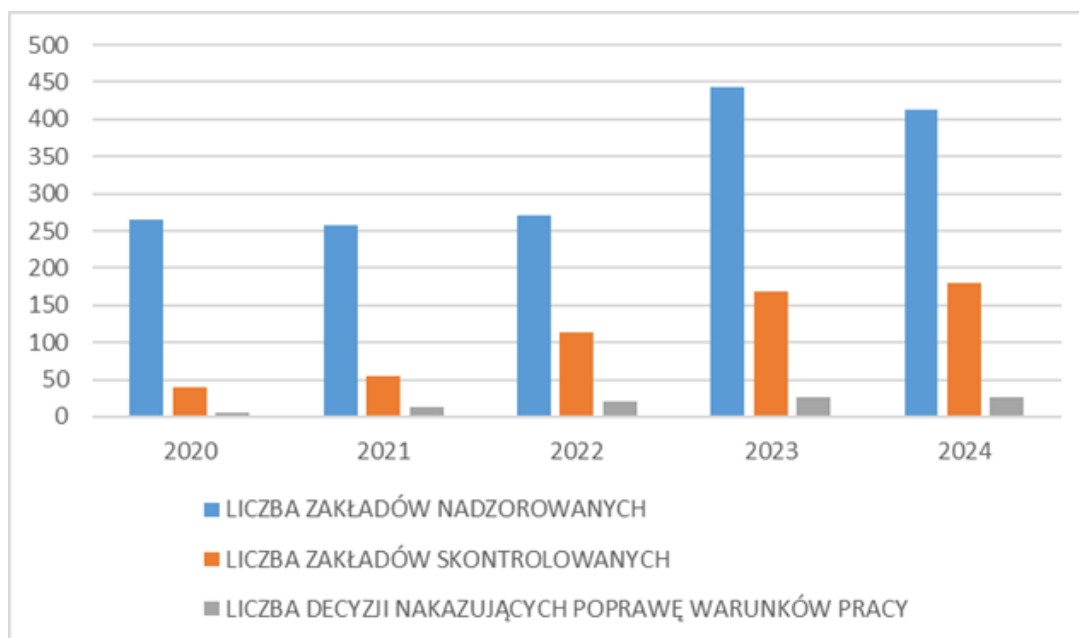
Kontrole wykazały przekroczenie dopuszczalnych wartości stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w 11 zakładach pracy. W 1 zakładzie stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia pyłów. Narażonych na ten czynnik jest łącznie 10 pracowników. W pozostałych zakładach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego natężenia hałasu. W obiektach tych opracowano i wdrożono program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU
POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

**Porównanie podstawowych wskaźników w zakresie nadzoru bieżącego
w latach 2020-2024**

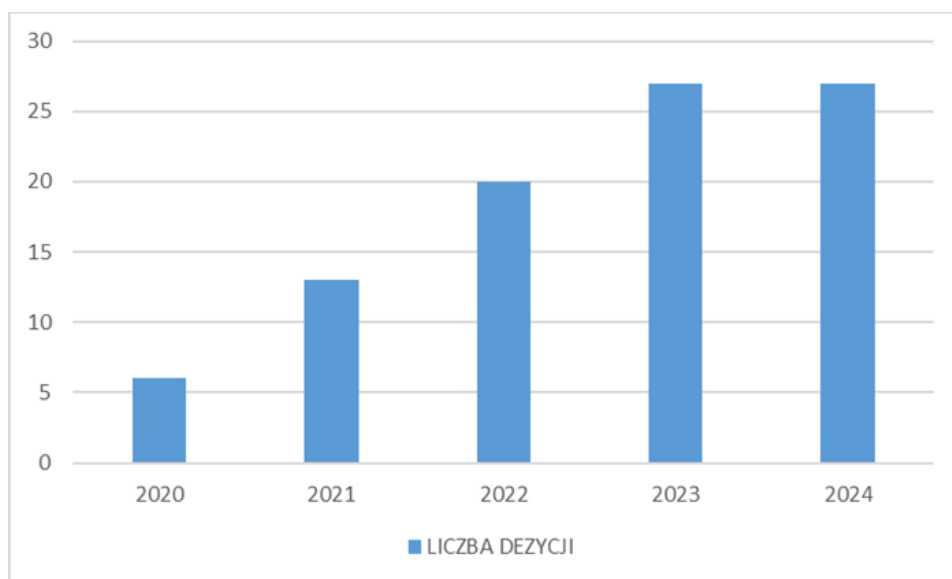

Liczba zatrudnionych w zakładach pracy w latach 2020-2024

Liczba wydanych decyzji w zakładach skontrolowanych oraz nadzorowanych
w latach 2020-2024

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Liczba wydanych decyzji w latach 2020-2024

Substancje i mieszaniny chemiczne w środowisku pracy

W 2024 roku sprawowano nadzór nad **48** podmiotami wprowadzającymi do obrotu substancje i mieszaniny chemiczne, w tym **3** producentami oraz **3** importerami.

Przeprowadzono **13** kontroli podczas których poddano ocenie realizację wymogów w zakresie bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin chemicznych na stanowiskach pracy. W zakresie udostępniania chemikaliów przeprowadzono **24** kontrole.

Podczas kontroli sprawdzano: klasyfikację substancji i mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu, oznakowanie opakowań, oceniano poprawność kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych, kontrolowano również warunki bhp podczas stosowania substancji i mieszanin chemicznych. W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami zostały wydane **4** decyzje, nakazujące zapewnienie prawidłowych kart charakterystyki, etykiet, zamieszczenie wymaganych informacji w przypadku reklamy produktów udostępnianych w sprzedaży e-commerce oraz spełnienie warunków ograniczeń wynikających z unijnego rozporządzenia REACH. W wyniku kontroli interwencyjnych wydano 2 decyzje administracyjne.

W ramach programu o przeciwdziałaniu narkomanii sprawowano nadzór nad stosowaniem lub wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych, mogących pełnić rolę prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 lub mieszanin zawierających te substancje. Przeprowadzono **4** kontrole w zakładach wprowadzających do obrotu prekursory narkotykowe, które nie wykazały nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

Aktualnie nie są prowadzone przez tutejszy organ nowe postępowania w sprawie handlu dopalaczami.

Produkty Biobójcze

W ewidencji PPIS w Dąbrowie Górniczej znajdują się **24** podmioty wprowadzające do obrotu lub stosujące produkty biobójcze. W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy o produktach biobójczych przeprowadzono **11** kontroli. W związku z pojawieniem się na terenie Polski przypadków zatruc środków ochrony roślin zawierającymi w swym składzie substancję czynną fosforek glinu, przeprowadzono działania kontrolne obejmujące produkty biobójcze zawierające w składzie fosforek glinu lub magnezu, dostępne w sprzedaży stacjonarnej

i internetowej. W ramach akcji przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych, w trakcie których nie ujawniono nieprawidłowości.

Czynniki biologiczne

W ewidencji nadzorowanych podmiotów znajduje się **66** zakładów, w których występuje narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych.

Skontrolowano **12** zakładów i wydano **1** decyzję administracyjną nakazującą sporządzenie stosownych procedur oraz rejestrów.

W trakcie przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na: ocenę ryzyka zawodowego na czynniki biologiczne, szkolenia pracowników z zakresu szkodliwego działania czynników biologicznych, rejestr prac i pracowników narażonych na czynniki biologiczne, wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej, stan sanitarny pomieszczeń pracy (możliwość mycia i dezynfekcji oraz warunków do przechowywania, prania i odkażania odzieży ochronnej i roboczej), a także sprawdzano instrukcje i procedury bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym

W 2024 r. w ewidencji były **32** zakłady, w których na stanowiskach pracy występują czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne. W ramach prowadzonego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawnych dotyczących narażenia pracowników na powyższe czynniki w 2024 roku przeprowadzono **3** kontrole, które nie ujawniły nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

Najwięcej pracowników zatrudnionych w narażeniu na czynniki rakotwórcze występuje w zakładach:

- EC Zagłębie Dąbrowskie Sp. z o.o. w Będzinie - (wodzian hydrazyny i mazut)
- Zakładach Opieki Zdrowotnej - (promieniowanie jonizujące)

Pracodawcy prowadzą rejestry pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także przesyłają terminowo informację o czynnikach rakotwórczych do właściwego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Przeprowadzono **3** kontrole dotyczące nadzoru nad pracami związanymi z usuwaniem materiałów zawierających azbest. Przed planowanym terminem rozpoczęcia prac usuwania materiałów budowlanych zawierających azbest z elewacji budynków lub pokryć dachowych dokonano 26 zgłoszeń. Jedna z firm znajduje się pod bieżącym nadzorem tutejszego Inspektora. Skontrolowano dokumentację w zakresie badań lekarskich, szkoleń dotyczących prowadzenia pracy przy usuwaniu azbestu, prowadzenia rejestrów prac i pracowników narażonych na pył azbestowy oraz oznakowanie stref ochronnych, zabezpieczenie pracowników, terenów przyległych i miejsc składowania czasowego odpadów zawierających azbest.

Produkty kosmetyczne

W 2024 roku w ramach sprawowanego nadzoru nad produktami kosmetycznymi w ewidencji znalazło się **39** zakładów wytwarzających, konfekcjonujących i dystrybuujących produkty kosmetyczne. Skontrolowano **16** obiektów. W dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. W związku z powyższym wydano

2 decyzje administracyjne, nakazujące podmiotom gospodarczym wstrzymanie produkcji i wprowadzania do obrotu zakwestionowanych produktów kosmetycznych oraz nałożono administracyjne kary pieniężne.

Interwencje

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej w 2024 roku wpłynęło **12** interwencji, które dotyczyły niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy, wprowadzania do obrotu mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie, wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, stosowania w zakładzie mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie, uciążliwości zapachowych. Spośród rozpatrywanych interwencji 5 okazało się zasadnych (wydano 4 decyzje administracyjne). O 6 z otrzymanych interwencji poinformowano Państwową Inspekcję Pracy, Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Katowicach oraz Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Będzinie.

Choroby zawodowe

W 2024 roku sporządzono **32** karty oceny narażenia zawodowego, wydano **8** decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz **2** decyzje stwierdzające choroby zawodowe:

- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (1)
- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy (1).

VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W roku sprawozdawczym 2024 dokonano **7** uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dokonano **2** uzgodnień odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla następujących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź dla terenu przy ulicy 21 Listopada, przyjętego uchwałą nr LXXX/1074/2024 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 29 kwietnia 2024 r. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w sporządzonym planie miejscowym przeznaczenie terenu nie zmieni się - zmianie ulegną jedynie zasady zagospodarowania terenu głównie związane z objęciem ochroną konserwatorską obiektów i obszarów. Zmieniany plan pozostanie zgodny z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź przyjętego uchwałą nr XXV/336/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 19 maja 2016 r. oraz prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną dla potrzeb obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź - „Stara Kolonia Saturn” - uchwałą nr LVIII/941/2009 z dnia 29 października 2009 r. Zmiana zasad zagospodarowania na wskazanym terenie nieznacznie wpłynie na ogólny charakter terenu, a tym samym rodzaj i skala oddziaływania na środowisko nie zmienią się. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgenicznych nie zwiększy się;
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź dla terenu byłej kopalni KWK Saturn. Celem sporządzanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest zmiana ustaleń obowiązującego dokumentu planu miejscowego w zakresie:

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

zasad zagospodarowania terenu w tym w części zmiana przeznaczenia terenów (w zakresie terenów usług), a przede wszystkim ustaleń dotyczących rozwiązań dla obiektów objętych ochroną na mocy przepisów o ochronie zabytków. Zmieniany plan pozostaje zgodny z obowiązującym: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź przyjętym uchwałą nr XXV/336/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 19.05.2016 r., oraz prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną dla potrzeb obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czeladź - „Stara Kolonia Saturn” - Uchwałą nr LVIII/941/2009 z dnia 29.10.2009 r.

W roku sprawozdawczym 2024 uzgodniono 4 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przedłożony do tutejszego organu projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Psarach przy ul. Kamiennej o powierzchni ok. 1,0709 ha, ustala przeznaczenie terenu wynikające z obecnego użytkowania gruntu, który zajęty jest przez obiekt produkcji wyrobów piekarskich i mącznych oraz z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu przewiduje korektę obecnie obowiązujących wskaźników urbanistycznych, mającą na celu umożliwienie rozbudowy istniejącego zakładu. Ponadto projekt planu ustala zasady zagospodarowania dla obszaru będącego częścią istniejącego pasa drogowego drogi publicznej ul. Kamienna.

Gmina Bobrowniki opracowała projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Siemonia. Głównym celem projektowanego planu jest utrwalenie dotychczasowej struktury przestrzennej obszaru, utrzymanie i zabezpieczenie terenów leśnych zgodnie ze stanem użytków Ls, utrzymanie i zabezpieczenie terenów biologicznie czynnych (m.in. tereny zieleni naturalnej, tereny wód powierzchniowych śródlądowych), utrzymanie terenów zabudowy związanej z rolnictwem, terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług, zabudowy letniskowej, poszerzenie terenów zabudowy usług (ogółem) i usług lub produkcji, korekty układu komunikacyjnego, uporządkowanie informacji w zakresie obiektów zabytkowych, powierzchni ograniczających przeszkody (OLS), ograniczeń wysokości zabudowy dla stref urządzeń radionawigacyjnych (VOR i SUR), linii 400 kV. W projekcie planu proponowane są modyfikacje w stosunku do aktualnego stanu użytkowania, jednak propozycje zawarte w projekcie planu stanowią kontynuację głównej dotychczasowej funkcji mieszkaniowej, usługowej, usługowo-produkcyjnej, zabudowy letniskowej, terenów zieleni i wód oraz infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Burmistrz Miasta i Gminy Siewierz wystąpił o uzgodnienie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru złoża dolomitów „Podleśna” oraz terenu przyległego w gminie Siewierz. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że teren miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje obszar przeznaczony pod MNW - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej; MN-U - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług; P-U - teren produkcji lub usług; G - teren górnictwa i wydobywania; KDD - tereny dróg dojazdowych; KR - tereny komunikacji drogowej wewnętrznej; IW - tereny wodociągów; RN- tereny rolnictwa z zakazem zabudowy; RZM - tereny zabudowy zagrodowej; RN-L - tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub lasu; L - tereny lasów. Powierzchnia przedmiotowego terenu wynosi ok. 216 ha. Na przedmiotowym terenie dominują uprawiane grunty rolne oraz lasy, zaś w otoczeniu terenu, wzdłuż dróg zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. W centralnej części terenu znajduje się odkrywka kamieniołomu „Podleśna”.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

W przypadku lokalizacji inwestycji na terenie na którym brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego urzędy gmin i miast zwracają się do tutejszego organu o uzgodnienie warunków zabudowy.

W roku 2024 wydano **80** uzgodnień warunków zabudowy. Inwestycje, których dotyczyły wnioski to w przeważającej większości budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Sytuacja ta nie zmieniła się od 2009 roku. Ustalane warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla budownictwa mieszkaniowego nawiązują do istniejącego zagospodarowania terenu.

W roku 2024 wydano **8** opinii stwierdzających potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz **17** opinii stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na terenie Powiatu Będzińskiego, stwierdzono m.in. dla następujących inwestycji: Centrum innowacji i doskonalenia technologii galwanicznych; budowy terminala intermodalnego TK-2 wraz z zakupem urządzeń przeładunkowych na terenie Terminali Przeładunkowych Sławków Medyka Sp. z o.o.; zbierania odpadów na terenie zakładu Meteor Recykling Sp. z o.o.; rozbudowy terminala przeładunkowego w Sławkowie; modernizacji i rozbudowy rozlewni gazu płynnego eksploatowanej na terenie zakładu Amerigas Polska Sp. z o.o. w Sławkowie; budowy zespołu hal magazynowo - produkcyjno - usługowych wraz z zapleczem socjalno - biurowym oraz infrastrukturą techniczną towarzyszącą.

Brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, na terenie Powiatu Będzińskiego stwierdzano, m.in. dla następujących inwestycji: budowy kontenerowej oczyszczalni ścieków; rozbudowy oczyszczalni ścieków dla hal magazynowych na terenie Gminy Psary; rozbudowy drogi powiatowej; budowy elektrowni fotowoltaicznych; budowy dróg wraz z odwodnieniem w sołectwie Rogoźnik; budowy skrzyżowania w ul. Jeziorna w Siewierzu; budowy dróg gminnych w sołectwie Myszkowice; budowy osiedla budynków mieszkalnych jednorodzinnych w Bobrownikach; budowy zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych czterokondygnacyjnych z garażami podziemnymi i zagospodarowaniem terenu w Będzinie; produkcji ekologicznych i biodegradowalnych opakowań papierowych w Czeladzi; modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Górnośląsko Zagłębiowskiej Metropolii.

W roku 2024 wydano **6** opinii uzgadniających przed wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć na wnioski wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dąbrowie Górniczej tak jak w latach poprzednich najwięcej dokonano uzgodnień inwestycji realizowanych na obiektach przemysłowych oraz hal wysokiego magazynowania wraz z budynkami biurowymi i infrastrukturą towarzyszącą.

W roku sprawozdawczym 2024 niezadowolenie i protesty mieszkańców budziły następujące inwestycje:

- Przedsięwzięcie polegające na budowie osiedla budynków mieszkalnych jednorodzinnych w Bobrownikach w rejonie ulic Wypoczynkowej, Sportowej, Piłkarskiej i Olimpijskiej dz. nr 2239/60 i 2239/58, obręb 0001 Bobrowniki. Protesty dotyczyły: złej lokalizacji osiedla, która mogłaby

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

doprowadzić do podtopień istniejącego osiedla obejmującego ulice Sportową, Piłkarską, Olimpijską, Wypoczynkową, Rekreacyjną, Polną.

- Przedsięwzięcie polegające na budowie bloku energetycznego w wysokosprawnej kogeneracji opalanego paliwami alternatywnymi w EC Nowy Będzin Sp. z o.o. Protesty dotyczyły: emisji hałasu do środowiska, emisji substancji szkodliwych do powietrza atmosferycznego, obaw w postępowaniu z niedopałami żelaza, tworzyw sztucznych i aluminium, obaw przed niewłaściwym działaniem zagrożeń związanym z występowaniem niedopałów w pozostałościach ze spalania odpadów, obaw przed zaburzeniem mikroklimatu w najbliższej okolicy, obaw przed występowaniem miejskich wysp ciepła, obaw przed zniszczeniem terenu łęgowego, siedlisk i żerowisk zwierząt, zakłócenia migracji zwierząt na terenie inwestycji.

- Przedsięwzięcie polegające na budowie zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych czterokondygnacyjnych z garażami podziemnymi, zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną w Będzinie na dz. nr 83/6, obręb Będzin k.m. 6. Protesty dotyczyły: obaw przed zwiększonym ruchem pojazdów samochodowych, emisji hałasu, obaw przed zaburzeniem mikroklimatu w najbliższej okolicy, obaw przed występowaniem miejskich wysp ciepła, obaw przed zniszczeniem środowiska naturalnego na ogromnym obszarze, zaburzenia stosunków wodnych na gruncie, degradacji infrastruktury drogowej, spadku wartości okolicznych nieruchomości, zakłócenia migracji zwierząt na terenie inwestycji.

W roku sprawozdawczym 2024 dokonano uzgodnień **9** projektów budowlanych i zmiany sposobu użytkowania pod względem sanitarno - higienicznym, które dotyczyły budowy kontenerowej oczyszczalni ścieków dla centrum Miasta Sławkowa; projekt przebudowy budynku stacji uzdatniania wody wraz z budową zbiornika wód popłucznych, zbiornika bezodpływowego - studzienki neutralizacyjnej na wody zużyte z chlorowni oraz infrastrukturą technologiczną międzyobiektową w Sławkowie; projekt zmiany sposobu użytkowania lokalu usługowego na salon optyczny; projekt zmiany sposobu użytkowania kuchni na halę montażową okien z zapleczem biurowo - socjalnym; projekt zmiany sposobu użytkowania gabinetów na usługi konfekcjonowania kosmetyków i suplementów diety wraz z usługami pakowania i wysyłki; projekt zmiany sposobu użytkowania części budynku mieszkalnego na studio jogi; projekt dostosowania technologii lokalu usługowego do potrzeb sklepu prowadzącego sprzedaż pieczywa oraz wyrobów cukierniczych; projekt zmiany sposobu użytkowania lokalu usługowego na salon fryzjersko - kosmetyczny; projekt zmiany sposobu użytkowania ośrodka wczasowo - wypoczynkowego (obecnie nieużytkowanego) na schronisko - ośrodek mieszkalno - wypoczynkowy.

W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzono **59** kontroli w związku z dopuszczeniem obiektów do użytkowania. Wydano **56** opinii sanitarnych dopuszczających obiekty do użytkowania.

Wnioski

1. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Psarach przy ul. Kamiennej, ustala przeznaczenie terenu wynikające z obecnego użytkowania gruntu, który zajęty jest przez obiekt produkcji wyrobów piekarskich i mącznych oraz z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu przewiduje korektę obecnie obowiązujących wskaźników urbanistycznych, mającą na celu umożliwienie rozbudowy istniejącego zakładu. Ponadto projekt planu ustala zasady zagospodarowania dla obszaru będącego częścią istniejącego pasa drogowego drogi publicznej ul. Kamienna.

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Gmina Bobrowniki opracowała projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Siemonia. Głównym celem projektowanego planu jest utrwalenie dotychczasowej struktury przestrzennej obszaru, utrzymanie i zabezpieczenie terenów leśnych zgodnie ze stanem użytków Ls, utrzymanie i zabezpieczenie terenów biologicznie czynnych, utrzymanie terenów zabudowy związanej z rolnictwem, terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług, zabudowy letniskowej, poszerzenie terenów zabudowy usług (ogółem) i usług lub produkcji, korekty układu komunikacyjnego, uporządkowanie informacji w zakresie obiektów zabytkowych, powierzchni ograniczających przeszkody (OLS), ograniczeń wysokości zabudowy dla stref urządzeń radionawigacyjnych (VOR i SUR), linii 400 kV. W projekcie planu proponowane są modyfikacje w stosunku do aktualnego stanu użytkowania, jednak propozycje zawarte w projekcie planu stanowią kontynuację głównej dotychczasowej funkcji mieszkaniowej, usługowej, usługowo-produkcyjnej, zabudowy letniskowej, terenów zieleni i wód oraz infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Burmistrz Miasta i Gminy Siewierz wystąpił o uzgodnienie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru złoża dolomitów „Podleśna” oraz terenu przyległego w gminie Siewierz. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że teren miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje obszar przeznaczony pod MNW - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej; MN-U - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług; P-U - teren produkcji lub usług; G - teren górnictwa i wydobywania; KDD - tereny dróg dojazdowych; KR - tereny komunikacji drogowej wewnętrznej; IW - tereny wodociągów; RN- tereny rolnictwa z zakazem zabudowy; RZM - tereny zabudowy zagrodowej; RN-L - tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub lasu; L - tereny lasów. Powierzchnia przedmiotowego terenu wynosi ok. 216 ha. Na przedmiotowym terenie dominują uprawiane grunty rolne oraz lasy, zaś w otoczeniu terenu, wzdłuż dróg zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. W centralnej części terenu znajduje się odkrywka kamieniołomu „Podleśna”.

2. Wnioski dotyczące uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczyły budowy kontenerowej oczyszczalni ścieków dla centrum Miasta Sławkowa; projekt przebudowy budynku stacji uzdatniania wody wraz z budową zbiornika wód popłucznych, zbiornika bezodpływowego - studzienki neutralizacyjnej na wody zużyte z chlorowni oraz infrastrukturą technologiczną międzyobiektową w Sławkowie; projekt zmiany sposobu użytkowania lokalu usługowego na salon optyczny; projekt zmiany sposobu użytkowania kuchni na halę montażową okien z zapleczem biurowo - socjalnym; projekt zmiany sposobu użytkowania gabinetów na usługi konfekcjonowania kosmetyków i suplementów diety wraz z usługami pakowania i wysyłki; projekt zmiany sposobu użytkowania części budynku mieszkalnego na studio jogi; projekt dostosowania technologii lokalu usługowego do potrzeb sklepu prowadzącego sprzedaż pieczywa oraz wyrobów cukierniczych; projekt zmiany sposobu użytkowania lokalu usługowego na salon fryzjersko - kosmetyczny; projekt zmiany sposobu użytkowania ośrodka wczasowo - wypoczynkowego (obecnie nieużytkowanego) na schronisko - ośrodek mieszkalno-wypoczynkowy.

3. W dopuszczeniu do użytkowania dominowały zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, obiekty handlowo - usługowe nie związane z żywnością, inwestycje na obiektach przemysłowych w tym hale magazynowe.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO - ZDROWOTNA

Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej realizuje cele strategiczne Narodowego Programu Zdrowia koncentrując się w głównej mierze na zadaniach z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki uzależnień oraz profilaktyki chorób zakaźnych. Działania edukacyjne oparte na współpracy z jednostkami samorządu lokalnego umożliwiły wdrożenie i koordynowanie programów edukacyjnych w szkołach i przedszkolach oraz uczestnictwo w organizowanych przedsięwzięciach lokalnych. Koordynatorom w placówkach nauczania udzielano wsparcia merytorycznego i metodycznego poprzez prowadzenie indywidualnych spotkań, szkoleń oraz przekazywano niezbędne pomoce naukowe do realizacji zagadnień.

W ramach profilaktyki zdrowotnej realizowano następujące programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży:

Programy Profilaktyki nowotworowej

Koordynatorzy w szkołach ponadpodstawowych, którzy przystąpili do realizacji programów zostali przygotowani i poinformowani o sposobie wdrożenia projektów. Programy te realizowane są zgodnie z złożeniami oraz przy ogromnym zaangażowaniu nauczycieli. Głównym celem jest poznanie czynników ryzyka powstania nowotworów oraz wczesna diagnostyka w tym zasady ochrony zdrowia poprzez stosowanie działań profilaktycznych. W okresie trwania wakacji informację o bezpieczeństwie na temat zachowania umiaru podczas korzystania z promieni słonecznych, kierowano do organizatorów akcji letniej w mieście, a także do ogółu społeczeństwa.

„Znamie! Znam je” „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” / kampania informacyjna „Łap słońce z głową”
Wsparciem prowadzonych działań edukacyjnych są materiały informacyjno-edukacyjne, wspomagające realizację projektu tj. plakaty, broszury (również w formie elektronicznej), spoty i filmy edukacyjne w jaki sposób należy przeprowadzić samobadanie skóry zwiększając wiedzę uczniów na temat chorób nowotworowych. Edukacja rozszerzona o działania z zakresu:

- ochrony zdrowia przed następstwami nadmiernego korzystania ze słońca bez właściwej ochrony oraz nieodpowiedzialnego opalania, co stwarza ryzyko powstania „czerniaka.
- profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV

Wszystkie w/w programy kształtują zachowania prozdrowotne młodzieży, uczą odpowiedzialności za swoje zdrowie i osób bliskich poprzez rozpowszechnianie wiedzy i motywowanie do badań zarówno cytologicznych w przypadku kobiet jak i do regularnego korzystania z konsultacji dermatologicznych.

wyberz
życie | PIERWSZY
KROK

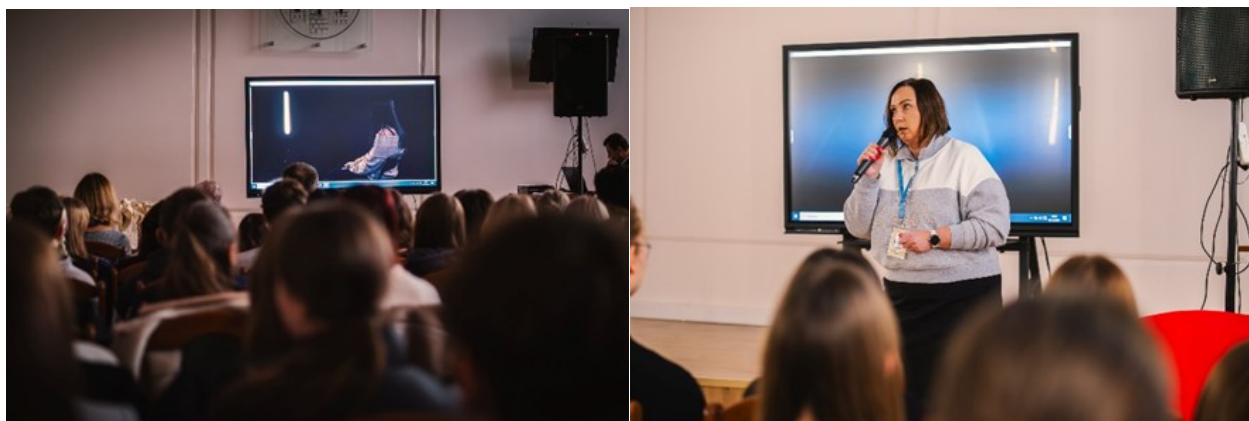
Zapobieganie chorobom zakaźnym

Profilaktyka HIV/AIDS

Głównym celem prowadzonych działań jest ograniczenie liczby wystąpienia nowych przypadków zakażeń, podniesienie wiedzy w tym zakresie oraz promowanie postaw zdrowotnych, które chronią przed zakażeniem.

Podjęte działania informacyjno-edukacyjne w placówkach nauczania i wychowania przez koordynatorów szkolnych miały na celu przybliżenie tematyki zakażeń, dróg przenoszenia wirusa i unikanie ryzykownych zachowań. W ramach współpracy prowadzono prelekcje i warsztaty dla młodzieży.

Dok. fot. Starostwo Powiatowe w Będzinie - Obchody Światowego Dnia AIDS

Profilaktyka Wirusowego Zapalenia Wątroby - „Podstępne WZW”

Program profilaktyki zakażeń HBV, HAV, HCV w szkołach ponadpodstawowych prowadzony przez przygotowanych merytorycznie koordynatorów szkolnych. Każdego roku koordynatorzy mają możliwość uczestniczyć w szkoleniu, a także otrzymują wsparcie od koordynatora powiatowego tj. pakiety edukacyjne oraz wsparcie poprzez prowadzenie prelekcji i warsztatów dla młodzieży. Celem prowadzonych zajęć jest propagowanie zdrowego stylu życia, wzrost poziomu wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń WZW.

„Zaszczep w sobie chęć szczepienia” (profilaktyka grypy oraz Kampania Mamo Tato pamiętajcie o moich szczepieniach)

Kampanie informacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci, mają na celu:

- promocję szczepień ochronnych;
- podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym;
- wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych;
- zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

Podejmowane inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia miały za zadanie zwiększenie tzw. społecznego zaufania do działań na rzecz profilaktyki chorób zakaźnych oraz wzrost świadomości dotyczącej korzyści jakie niosą ze sobą szczepienia ochronne.

W placówkach nauczania, w szkołach rodzenia oraz podczas Dni Seniora inicjowano działania edukacyjne, których celem jest przekazywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do dbania o zdrowie własne i najbliższych.

Dok. fot. NZOZ Meridan w Będzinie (Szkoła rodzenia) - spotkanie dla przyszłych rodziców

Profilaktyka chorób odkleszczowych

Choroby odkleszczowe stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. To grupa chorób zakaźnych przenoszonych przez zainfekowane kleszcze. Najczęściej występującą chorobą odkleszczową jest borelioza z Lyme. Ze względu na wzrost liczebności kleszczy oraz zwiększenie się obszarów ich występowania bardzo ważna jest edukacja społeczeństwa w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych. W związku z powyższym w województwie śląskim realizowana jest kampania edukacyjna ph. "Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy", skierowana jest do: ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem: kadry pedagogicznej, dzieci i młodzieży, rodziców i opiekunów, seniorów.

Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, tj.:

- edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza,
- zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze,
- zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu.

W miesiącu od marca do listopada prowadzono działania edukacyjne dla grup społecznych określonych w założeniach kampanii.

Dok. Fot. Klub Seniora w Miejskim Ośrodku Kultury w Sławkowie - prelekcja na temat profilaktyki chorób odkleszczowych

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach i Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Powadzone działania informacyjne mają na celu podniesienie świadomości społeczeństwa jak poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego stanowi zjawisko narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia. Prowadzone działania dla ogółu społeczeństwa, pracowników ochrony zdrowia zachęcają do stosowania praktyk pozwalających na uniknięcie pojawiania i rozprzestrzeniania zakażeń lekoopornych.

Dok. Fot. OSP Wojkowice - spotkanie z seniorami Uniwersytetu III Wieku oddział Wojkowice

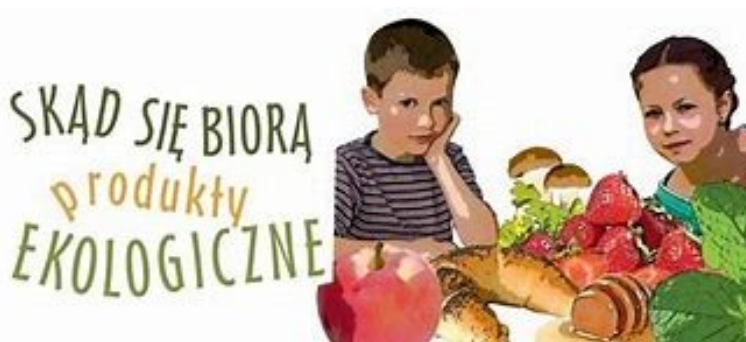
Poprawa sposobu żywienia

„Klub zdrowego przedszkolaka”

Projekt edukacyjny dla przedszkolaków którego celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej,
- ochrony zdrowia przed chorobami zakaźnymi,
- przyswajanie prawidłowych przyzwyczajeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych
- zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpieli słonecznych,
- rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

Program wzbogacony jest również o realizację projektu pt.: „Skąd się biorą produkty ekologiczne” którego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowania właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Profilaktyka uzależnień

„Nowe Narkotyki - Nowe Zagrożenia”

Głównym celem prowadzonych działań jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Akcja skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców/opiekunów, studentów uczelni wyższych, a także organizatorów wypoczynku zimowego i letniego.

Nowe narkotyki są groźną trucizną, na jaką narażeni są młodzi ludzie, prowadzą do uzależnienia, zatrucia, chorób, a nawet zgonów.

W trosce o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży, mając na uwadze kształtowanie i wzmacnianie przekonań w zakresie zdrowego stylu życia, kontynuowano współpracę z Powiatową Komendą Policji w Będzinie celem prowadzenia wspólnych zajęć edukacyjnych w szkołach.

Ponadto w szkołach podstawowych realizowanych jest program profilaktyki uzależnień pt. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”. Główne założenia programu to przeciwdziałanie rozpowszechniania psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży.

Dok. fot. Starostwo Powiatowe w Będzinie - debata dla młodzieży pt. Zadbaj teraz o swoją przyszłość bez uzależnień

Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest corocznie w dniu 7 kwietnia, w rocznicę powstania WHO. Jego celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na problemy zdrowotne społeczeństw na świecie. hasłem obchodów 2024r było: **Moje Zdrowie - Moje Prawo**.

Dok. fot. MOPS Czeladź - prelekcja dla słuchaczy Klubu Seniora "Wrzos"

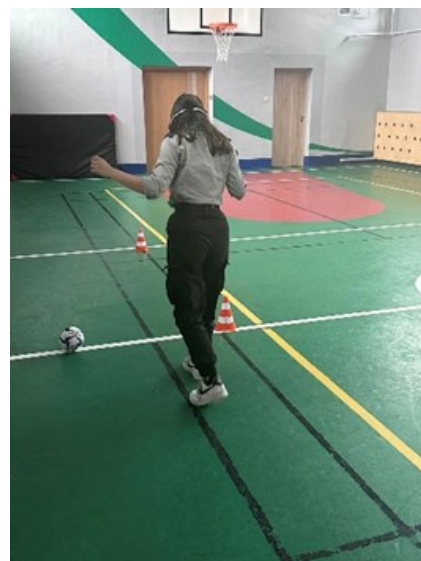
Bezpieczne Ferie Zimowe i Bezpieczne Wakacje

Celem wojewódzkiej akcji informacyjnej jest stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych. Dzieci i młodzież korzystająca z wypoczynku w mieście miała możliwość poznać wiele atrakcji miejskich, ale również uczestniczyć w edukacji na tematy zdrowotne. Odbywały się warsztaty i spotkania edukacyjne, konkursy w celu utrwalania wiedzy na temat bezpieczeństwa.

Podczas spotkań rozmawiano z dziećmi na temat:

- dbałość o higienę osobistą jako podstawowego środka zapobiegającego chorobom;
- aktywny odpoczynek może być bezpieczny, gdy zachowujemy rozsądek nawet podczas zabawy;
- umiejętność budowania odpowiedzialności za siebie i innych.

Dok. fot. Szkoła Podstawowa Nr 7 w Czeladzi - zajęcia dla dzieci z półkolonii organizowanych przez ZHP

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE W 2024 ROKU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Dok. fot. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Mierzęcicach - warsztaty w klasach 6-8

Dok. fot. OSP Leśniaki pow. Będziński - zajęcia edukacyjne z dziećmi

Dok. fot. Park Miejski w Siewierzu - zajęcia edukacyjne z dziećmi

Wnioski:

Podjęmowane działania miały na celu promocję zdrowia jako kluczowego znaczenia w kontekście poprawy jakości życia społeczności. W obliczu rosnących wyzwań zdrowotnych, takich jak choroby cywilizacyjne, istotne stało się mobilizowanie ludzi do aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz ich zdrowia. Dzięki promocji zdrowia ludzie zdobywają cenne narzędzia do podejmowania świadomych wyborów dotyczących stylu życia i codziennych warunków funkcjonowania. Ten proces sprzyja kształtowaniu prozdrowotnych nawyków oraz angażuje jednostki w dbanie o własne zdrowie i wspiera ich rozwój w tych obszarach.